

Vasutak Együtműködési Szervezete (OSzZsD)

Megállapodás a Nemzetközi Vasúti Árufuvarozásról (SzMGSz)

**Az 1951. november 1-én kelt szöveg 2011. július 1-től hatályos módosított és
kiegészített változata**

Megállapodás a Nemzetközi Vasúti Árufuvarozásról (SzMGSz)

A közvetlen nemzetközi vasúti árufuvarozás szabályozására

az Albán Köztársaság,
Azerbajdzsán Köztársaság,
a Belarusz Köztársaság,
a Bolgár Köztársaság,
az Észti Köztársaság,
a Grúz Köztársaság,
az Iráni Iszlám Köztársaság,
a Kazah Köztársaság,
a Kínai Népköztársaság,
a Kirgiz Köztársaság,
a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság,
a Lengyel Köztársaság,
a Lett Köztársaság,
a Litván Köztársaság,
a Magyar Köztársaság,
a Moldovai Köztársaság,
Mongólia,
az Oroszországi Föderáció,
a Tádzsik Köztársaság,
Türkmenisztán,
Ukrajna,
az Üzbég Köztársaság,
a Vietnami Szocialista Köztársaság

vasútjait felügyelő minisztériumok* a következő Megállapodást kötötték:

* A Magyar Köztársaság részéről a Megállapodást a Magyar Köztársaság Kormánya kötötte meg.

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Cikk

A Megállapodás tárgya

Ez a Megállapodás szabályozza az Albán Köztársaság, az Azerbajdzsán Köztársaság, a Belarusz Köztársaság, a Bolgár Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Grúz Köztársaság, az Iráni Iszlám Köztársaság, a Kazah Köztársaság, a Kínai Népköztársaság, a Kirgiz Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Moldovai Köztársaság, Mongólia, az Oroszországi Föderáció, a Tádzsik Köztársaság, Türkmenisztán, Ukrajna, az Üzbég Köztársaság és a Vietnami Szocialista Köztársaság vasútjai között a közvetlen nemzetközi vasúti áruforgalmat. E vasutak érdekeit a vasutakat felügyelő minisztériumok képviselik, amelyek ezt a Megállapodást megkötötték*.

2. Cikk

A Megállapodás alkalmazása

1. § E Megállapodás feltételeit kell alkalmazni a 3. Cikk 2. §-ában megjelölt állomások közötti közvetlen nemzetközi vasúti áruforgalomban, az e Megállapodás szerinti fuvarlevéllel végzett olyan árufuvarozásokra, amelyek csak az e Megállapodásban részes vasutak vonalait érintik.

Ez a Megállapodás a vasutakra, az áruk feladóira és átvevőire egyaránt kötelező, és a fuvarozási szerződésben részes felek nemzeti hovatartozásától függetlenül érvényes**.

2. § Az árufuvarozás azokból az országokból, amelyeknek vasútjai e Megállapodásban részesek, olyan országokon át, amelyeknek vasútjai ebben a Megállapodásban ugyancsak részesek, azokba az országokba, amelyeknek vasútjai ebben a Megállapodásban nem részesek, valamint ellenirányban az érdekelt vasutak által a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás rendelkezései szerint történik, amennyiben nem alkalmaznak más, a közvetlen nemzetközi vasúti áruforgalomról szóló megállapodást.

3. § Ez a Megállapodás nem alkalmazható azokra a fuvarozásokra, amelyeknél:

1. a feladási és a rendeltetési állomás ugyanannak az országnak a területén fekszik és a küldemény egy másik ország területét a feladási ország vasútjának vonataiban csak átmenetben érinti;

2. a küldemény fuvarozását két ország állomásai között egy harmadik ország területén keresztül a feladási vagy a rendeltetési ország vasútjának vonatával végzik;

3. a küldemény fuvarozását két szomszédos országban fekvő állomások között a teljes útvonalon az egyik ország vasútjának vonatával és az e vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint végzik.

* A Magyar Köztársaság részéről a Megállapodást a Magyar Köztársaság Kormánya kötötte meg.

** A Magyar Köztársaság vasútjain a jelen Megállapodást csak az Ukrajna államhatárán keresztül lebonyolódó áruforgalomban alkalmazzák.

Az e szakasz 1., 2. és 3. pontjában említett fuvarozásokat az érdekelt vasutak között megkötendő külön megállapodások alapján kell végezni.

4. § Azon országok vasútjai, amelyek egyidejűleg más nemzetközi megállapodásnak is részesei, az egymás közötti áru fuvarozást e Megállapodások alapján is végezhetik.

3. Cikk

A vasút fuvarozási kötelessége

1. § Ebben a Megállapodásban részes valamennyi vasút* köteles - a 4. Cikkben megnevezett áruk kivételével - e Megállapodás feltételei mellett minden árut fuvarozni, amennyiben:

1. a fuvarozás a feladási vasút fuvarozási tervében szerepel, hacsak a feladási vasút hatályos belföldi előírásai másként nem rendelkeznek;

2. a fuvarozás a vasút rendelkezésére álló fuvarozási eszközökkel lehetséges;

3. a feladó ennek a Megállapodásnak feltételeit teljesíti;

4. a fuvarozás elvégzését nem akadályozzák olyan körülmények, amelyeket a vasút ki nem kerülhet, és amelyeknek elhárítására nem képes.

2. § A vasutak kötelesek az árut az olyan országok belföldi forgalomban árukezelésre megnyitott valamennyi állomása** között fuvarozni, amelyek vasútjai e Megállapodásban részesek, mégpedig:

1. átrakás nélkül az azonos nyomközű vasutak határállomásain át; és

2. az áruk átrakásával, a forgóalvázak kicserélésével vagy nyomközváltós kerékpárok alkalmazásával az egymáshoz csatlakozó különböző nyomközű vasutak határállomásain át. Azt a fuvarozási feltételt, hogy az áru fuvarozása átrakással, forgóalvázcserével vagy nyomközváltós kerékpárok alkalmazásával történjék, a különböző nyomközű vasutakkal rendelkező, egymással határos országok vasútjai között kötött megállapodás alapján a vasút határozza meg.

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság vasútjaira rendelt küldemények csak azokra az állomásokra fuvarozhatók, amelyek jegyzékét ez a vasút az e Megállapodásban részes valamennyi vasúttal közli, és amelyeket az utóbbiak hatályos belföldi szabályozásuk szerint meghirdetnek.

A Kínai Népköztársaságba és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba, valamint ellenirányban rendelt kocsirakományok és konténer rakományok fuvarozásához ezen országok vasútjaival, valamint a fuvarozásban részt vevő átmeneti vasutakkal való előzetes megállapodás szükséges.

3. § A vasút az illetékes kormányzervek rendeletére:

* A „vasút” kifejezés alatt az adott ország valamennyi vasútja értendő.

** Áru fuvarozás a 22. mellékletnek megfelelően csak az abban feltüntetett útirányokon történik.

1. a forgalmat átmeneti időszakra egészében vagy részben beszüntetheti;
2. egyes áruk felvételét átmenetileg szüneteltetheti, vagy annak engedélyezését csak bizonyos feltételek mellett teljesítheti;
3. egyes áruk felvételét átmenetileg előnyben részesítheti.

Ezenkívül a vasút jogosult a felsorolt intézkedések megtételére, amennyiben az intézkedést olyan körülmények teszik szükségessé, amelyeket a vasút ki nem kerülhet, és amelyek elhárítására nem képes (pl. természeti csapások, más vis maior körülmények).

Az a vasút, amelynek hálózatán ilyen intézkedést tesznek, köteles erről az e Megállapodásban részes érdekelt vasutakat haladéktalanul távirattal vagy telefax útján értesíteni. Ezeket a vasutakat az intézkedés megszüntetéséről is haladéktalanul értesíteni kell.

Ezeket az intézkedéseket szükség szerint, a vasutakon érvényes belföldi szabályozás szerint kell kihirdetni.

4. Cikk

A fuvarozásból kizárt tárgyak

1. § Közvetlen nemzetközi vasúti áruforgalomban nem fuvarozhatók:
 1. olyan tárgyak, amelyek fuvarozása a fuvarozásban részt vevő vasutak országainak akár csak egyikében is tilos;
 2. olyan tárgyak, amelyek fuvarozása a fuvarozásban részt vevő vasutak országainak akár csak egyikében is a posta kizárólagos joga (1. számú melléklet);
 3. olyan veszélyes áruk, amelyek fuvarozását az SZMGSZ 2. számú melléklete nem engedélyezi;
 4. kisáru küldeményként történő feladás esetén a 10 kg-nál kisebb tömegű küldeménydarabok. Nem érinti ez a korlátozás az egyedenként 0,1 m³-nél nagyobb térfogatú küldeménydarabokat;
 5. átrakásos forgalomban, nem nyitható tetejű fedett kocsiban az olyan áruk, amelyeknek darabonkénti tömege 1,5 t-nál nagyobb;
 6. átrakásos forgalomban kisáru küldeményként és nyitott kocsiban az olyan áruk, amelyek darabonkénti tömege 100 kg alatt van. Nem érinti ez a korlátozás azokat az árukat, amelyekre a 2. számú melléklet darabonkénti legnagyobb tömegként 100 kg-nál kisebb tömeget ír elő.
2. § Ha a fuvarozási szerződés végrehajtása során megállapítják, hogy a fuvarozásból kizárt árut vett fel a vasút fuvarozásra, azt - még helyes megnevezés esetében is - fel kell tartóztatni, és azzal annak az országnak a jogszabályai és rendelkezései szerint kell eljárni, amelyben feltartóztatták.

5. Cikk

Különleges feltételek mellett fuvarozható tárgyak

1. § Saját kerekeiken futó vasúti járművek (a vasúti emelődarukat is beleértve) fuvarozása csak akkor megengedett, ha a feladási vasút azok futóképességét megállapította, és ezt a megengedett legnagyobb sebesség és szükség szerint további fuvarozási feltételek egyidejű feltüntetésével a fuvarlevélnek „Az áru megnevezése” rovatában igazolta.

Ha a saját kerekein futó vasúti járműveket eltérő nyomközű vasútvonalakon kell fuvarozni, azokat csak az eltérő nyomközű vasúttal történt előzetes megegyezés alapján lehet fuvarozásra felvenni. Ebben az esetben a kocsik átállításához szükséges másik nyomközű tartalék forgóalvázatokat a feladó köteles rendelkezésre bocsátani. Ha az eltérő nyomközű vasút átmeneti vasútként vesz részt a fuvarozásban, a fuvarozás egyeztetésekor kiköthető, hogy az átmeneti vasút bocsásson rendelkezésre forgóalvázatokat a saját vonalain történő fuvarozáshoz.

Saját kerekeiken futó mozdonyok, szerkocsik, metrókocsik, motorkocsik és vasúti emelődaruk fuvarozásánál a feladó köteles azok kíséretéről a 3. számú mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően gondoskodni.

2. § Élő állatok csak kísérelével fuvarozhatók, kivéve a biztosan lezárt ketrecekben, ládáknak, kosarakban és más efféle csomagolásban, átrakás nélküli forgalomban kisáru küldeményként feladott kis méretű élő állatokat és madarakat.

A feladó köteles az állatok kíséretéről a 3. számú mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően gondoskodni.

A feladó köteles a feladási és a rendeltetési, valamint az átmeneti országok állat-egészségügyi előírásait megtartani.

3. § Gyorsan romló áruk a 4. számú mellékletben foglalt előírások betartásával fuvarozhatók. A Vietnami Szocialista Köztársaságba rendelt, vagy ennek vasútvonalain átmenetben továbbítandó gyorsan romló áruk fuvarozásáról a Vietnami Szocialista Köztársaság vasúttal előzetesen meg kell állapodni.

4. § A következőkben felsorolt áruk csak a fuvarozásban részt vevő vasutak közötti előzetes megállapodás alapján fuvarozhatók:

1. azok az áruk, amelyeknek darabonkénti tömege 60 tonnát - átrakásos forgalomban, a Vietnami Szocialista Köztársaságba rendelt küldeményeknél pedig 20 tonnát - meghaladja;

2. a 18 m-nél hosszabb áruk, illetőleg a Vietnami Szocialista Köztársaságba rendelt 12 m-nél hosszabb áruk.

A Vietnami Szocialista Köztársaságba rendelt áruk kivételével, előzetes megállapodás nélkül fuvarozhatók:

- átrakás nélküli forgalomban az egy kocsira rakott 18 m-nél hosszabb, de legfeljebb 25 m hosszúságú áruk. Ha védőkocsit kell alkalmazni, az árunak nem szabad azon feküdnie;

- vasúti sínek és betongömbvas legfeljebb 30 m hosszúságig, az 1435 mm nyomközű európai vasutakon pedig legfeljebb 36 m hosszúságig;

3. azok az áruk, amelyek az 5. számú mellékletben bemutatott rakszelvényt a fuvarozásban részt vevő vasutaknak akár csak egyikén is meghaladják (rakszelvényt túllépő áruk).

Átrakásos forgalomban a rakszelvénytúllépés számításánál a vasúti kocsi padlójának a sínkorona felső élétől mért 1300 mm - a Vietnami Szocialista Köztársaság vasútján 1100 mm - magasságát kell alapul venni. Emellett azt kell feltételezni, hogy a kocsi egyenes, vízszintes vágányon áll és a kocsi hossz tengelye a pálya középvonalával egybeesik;

4. átrakásos forgalomban a süllyesztett rakfelületű kocsira berakott áruk;

5. átrakásos forgalomban a különleges tartálykocsiba berakott vegyi áruk;

6. a Vietnami Szocialista Köztársaságba valamennyi, tartálykocsiba berakott folyékony áru.

Az ilyen áruk fuvarozási feltételeinek megállapítása céljából a feladó köteles a feladás előtt átrakás nélküli forgalomban legalább 1 hónappal, átrakásos forgalomban pedig legalább 2 hónappal korábban a feladási állomással közölni a göngyöleg vagy csomagolás nemét és az egyes árudarabok tömegét, továbbá az e szakasz 1., 2. és 3. pontjaiban felsorolt áruk esetében azok méreteit, valamint szükség szerint rakodási vázlatrajzát is. A rakodási szelvényen túlrő küldeményeknél a feladó minden esetben köteles rakodási és rögzítési vázlatrajzot benyújtani.

Ha a rakszelvényt túllépő küldeményt az átmeneti vasutak vonalain kerülő útirányon át kell fuvarozni, a feladó köteles a fuvarlevélnek „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatában ezt a kerülő útirányt megadni.

5. § A rakszelvényt túllépő aszimmetrikus küldemények, az egyenként 3 tonnát meghaladó tömegű árudarabok, valamint az 1 m magasságot meghaladó szerkezetek és gépek, továbbá ládába csomagolt áruk esetén a feladó köteles a tömegpontot minden egyes árudarabnak hossz- és keresztirányban mindkét oldalán vízálló festékkel, vagy a megjelölés fuvarozás közben való épségének megőrzését biztosító egyéb módon, a 6. számú melléklet szerinti „Tömegpont” jelöléssel megjelölni és minden egyes árudarab összes tömegét feltüntetni.

Rakszelvényt túllépő küldeménynek a Bolgár Köztársaság, az Iráni Iszlám Köztársaság, a Kínai Népköztársaság, a Koreai Népi-Demokratikus Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Magyar Köztársaság, Mongólia és a Vietnami Szocialista Köztársaság vasútjain végzett fuvarozása esetén a feladó köteles az áru mindkét hosszanti oldalát a következő felirattal ellátni, vagy azokra a következő feliratú (vörös színű kerettel ellátott) táblát felerősíteni: "Vigyázat! Rakszelvényen túllépő küldemény a (a BDZ, RAI, KZD, ZC, PKP, MÁV, MTZ, VZD vasutak cégjele) vasutakon / Внимание! Негабаритный груз на (БДЖ, РАИ, КЖД, ЗЧ, ПКП, МАВ, МТЗ, ВЖД)". Ezt a feliratot a feladási ország nyelvén kell elkészíteni, és orosz nyelvű fordítással, a Kínai Népköztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Vietnami

Szocialista Köztársaság vasútjain végzett fuvarozás esetén pedig kínai vagy orosz nyelvű fordítással kell ellátni.

Rakszelvényt túllépő küldeménynek a felsorolásban nem szereplő többi 1520 mm nyomtávolságú vasúton végzett fuvarozása esetén a feladó vagy az 1520 mm nyomtávolságú vasúti kocsiba való átrakást végző állomás a kocsi padlójára és az árura élénk színű, vízzel nem eltávolítható festékekkel ellenőrző sávokat köteles felfesteni, valamint az áru mindkét hosszanti oldalát ellátni a rakszelvény túllépésére és a gurítódombbal rendelkező állomásokon való áthaladás feltételeire vonatkozó, – amennyiben ezeket a feltételeket az egyeztetett rakodási vázlatrajz tartalmazza, – felirattal vagy táblával, amelyek szövege a következő: „Rakszelvény túllépés ... (rakszelvény túllépés jelzőszáma)”, „Nem gurítható”, „Gurítódombra vinni tilos” / „Негабаритность ...”, „Не спускать с горки”, „Не пропускать через горку”. A feliratot (orosz) munkanyelven kell készíteni, és szükség szerint más nyelvre történő fordítással kell ellátni.

6. § A gépjárművek kizárólag a 7. számú mellékletben foglalt feltételek betartásával adhatók fel fuvarozásra.

7. § Veszélyes áruk csak a 2. számú mellékletben rögzített feltételek betartása esetén vehetők fel fuvarozásra.

8. § A vasút hulla fuvarozását a következő feltételekkel vállalja:

1. minden hullát csak ellenállóképes és légmentesen lezárt fémkoporsóban vagy bádogborítással légmentesített fakoporsóban vesz fel fuvarozásra. A koporsót szilárdan rögzítve fatartályba kell behelyezni;

2. a feladó köteles a fuvarlevélhez az egészségügyi szervek által kiállított orvosi igazolást mellékelni, amelyből kitűnik, hogy a hulla fuvarozásához hozzájárulnak;

3. hullát csak gyorsáru kocsirakományként vesz fel fuvarozásra;

4. a hullához tartozó tárgyak 500 kg összes tömegig berakhatók abba a vasúti kocsiba, amelyben a hullát tartalmazó koporsót fuvarozzák. Ezeket a tárgyakat a vasút díjmentesen fuvarozza, azonban érték felelősséget nem vállal;

5. hulla csak a feladó árukísérőjével, a 3. számú mellékletben foglalt feltételekkel fuvarozható. A feladó kérelmére és a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasút hozzájárulásával hulla kísérő nélkül is fuvarozható.

9. § Ha a fuvarozási szerződés végrehajtása során megállapítják, hogy az e cikk 1-8. §-ában megnevezett és csak különleges feltételek mellett fuvarozható árut a feltételek megtartása nélkül vettek fel fuvarozásra, ezeket a vasút feltartóztatja és a 21. Cikk rendelkezései szerint kezeli. Ha a veszélyes áru csomagolásának állapota nem teszi lehetővé a továbbfuvarozást, az ilyen árut a vasút feltartóztatja és annak az országnak a belföldi jogszabályai és szabályzatai szerint jár el, amelyben a küldeményt feltartóztatták.

10. § Kivételes esetekben, amennyiben bizonyos áruk fuvarozása különleges körülmények következtében az SZMGSZ rendelkezései alapján nem végezhető el, a fuvarozásban részt vevő vasutak a

feladó és az átvevő együttes bevonásával, egyeztetéssel állapíthatják meg a kérdéses áru különleges feltételekkel való fuvarozásának feltételeit.

6. Cikk

Különleges előírások meghatározott fuvarozásokra

1. § A veszélyes áruk fuvarozásánál a 2. számú melléklet (A veszélyes áruk fuvarozásáról szóló szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

2. § A kísért áruk fuvarozásánál a 3. számú melléklet (A küldeményeknek a feladó vagy az átvevő által biztosított kíséreléssel végzett fuvarozásáról szóló szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

3. § A gyorsan romló áruk fuvarozásánál a 4. számú melléklet (A gyorsan romló áruk fuvarozásáról szóló szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

4. § Gépjárművek fuvarozásánál a 7. számú melléklet (A gépjárművek fuvarozásáról szóló szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

5. § Az áruknak konténerben végzett fuvarozásánál a 8. számú melléklet (A konténerek fuvarozásáról szóló szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

6. § Fenntartva

7. § A rakott és az üres, nem vasúti tulajdont képező vagy a vasút által bérbe adott vasúti kocsik fuvarozásánál a 10. számú melléklet (A magántulajdonú teherkocsik és a vasút által bérbe adott vasúttársasági teherkocsik fuvarozásáról szóló szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

8. § Áruknak egységgrakományban végzett fuvarozásánál a 11. számú melléklet (Az áruknak egységgrakományban végzett fuvarozásáról szóló szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

9. § Rakott közúti járműszerelvények, tehergépkocsik, pótkocsik, félpótkocsik és közúti cserefelépítmények intermodális fuvarozásánál*, valamint ezek vasúti fuvarozását megelőzően és azt követően üresen végzett fuvarozásánál a 21. számú melléklet (A közúti járműszerelvények, tehergépkocsik, pótkocsik, félpótkocsik és közúti cserefelépítmények fuvarozásáról szóló Szabályzat) rendelkezéseit kell alkalmazni.

10. § Az e Megállapodásban részes két vagy több vasút megállapodhat a 7. Cikkben leírt elektronikus fuvarlevéllel történő fuvarozásról. Az ilyen fuvarozáshoz külön előírásokat lehet egyeztetni.

11. § Olyan országokba végzett fuvarozáshoz, amelyekben a „Nemzetközi Vasúti Árufuvarozási Szerződésre vonatkozó Egységes Szabályokat” (a CIM-et, amely a COTIF Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény B. függeléke) alkalmazzák, és ellenkező irányban alkalmazható a CIM/SZMGSZ fuvarlevél. A CIM/SZMGSZ fuvarlevél alkalmazásának sajátosságait a 22. számú melléklet (CIM/SZMGSZ Fuvarlevél Kézikönyv) tartalmazza.

* Intermodális fuvarozás – két vagy több szállítási móddal egymásután végzett árufuvarozás ugyanabban a szállítási egységben vagy közúti szállítóeszközben magának az árunak az átrakása nélkül a szállítási mód váltása során.

II. RÉSZ

A FUVAROZÁSI SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSE

7. Cikk

A fuvarlevél

1. § A fuvarozási szerződés megkötéséhez egységes mintájú fuvarlevelet kell kiállítani. A fuvarlevél a 12.1. számú vagy a 12.2. számú melléklet mintájának megfelelő

- 1 - eredeti fuvarlevél,
- 2 - rovatlap,
- 3 - fuvarlevél másodpéldány,
- 4 - átvételi elismervény,
- 5 - értesítőlevél az áru megérkezéséről

megnevezésű lapokból, valamint a 12.3. számú vagy a 12.4. számú melléklet mintájának megfelelő rovatlap-pótlapokból áll, amelyeket a szükséges példányszámban kell csatolni, nevezetesen:

- két példányban a feladási vasút, és
- egy-egy példányban a fuvarozásban részt vevő valamennyi átmeneti vasút számára.

A feladó a fuvarlevélhez rovatlap pótlapokat csatolhat az útközben vagy a rendeltetési vasúton érvényes vámelőírások teljesítése céljából.

A feladó köteles a feladási állomás részére az árunak a fuvarozásra történő feladásával egyidejűleg minden küldeményhez szabályszerűen kitöltött és aláírt fuvarlevelet átadni. A fuvarlevelet szigorúan az „A fuvarlevél kitöltéséről készült útmutató” (12.5. számú melléklet) előírásainak betartásával kell kitölteni, míg olyan országokba végzett fuvarozásnál, amelyek vasútjai az SZMGSZ-nek nem részesei és annak rendelkezéseit nem alkalmazzák, az SZMGSZ 12.6. számú mellékletének előírásai szerint.

A feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás elrendelheti a szükséges darabszámú rovatlap-pótlapnak a feladási állomás által történő kitöltését, valamint a feladási vasút részére eltérő mennyiségű rovatlap-pótlap kiállítását.

A fuvarlevél 1., 2., 4. és 5. lapja a küldeményt a rendeltetési állomásig kíséri. A fuvarlevél 3. lapját (a fuvarlevél másodpéldányt) a fuvarozási szerződés megkötése után a vasút kiszolgáltatja a feladónak. Ennek a lapnak nincs az eredeti fuvarlevél példánnyal (a fuvarlevél 1. lapja) azonos érvénye.

2. § A fuvarlevél űrlapot az OSzZzD valamely munkanyelvén (kínaiul, oroszul) kell kinyomtatni és kitölteni, nevezetesen:

- Azerbajdzsán Köztársaságba, a Belarusz Köztársaságba, a Bolgár Köztársaságba, az Észt Köztársaságba, a Grúz Köztársaságba, a Lengyel Köztársaságba, a Lett Köztársaságba, a Litván Köztársaságba, az Iráni Iszlám Köztársaságba, a Kazah Köztársaságba, a Kirgiz Köztársaságba, a Magyar Köztársaságba, a Moldovai Köztársaságba, az Oroszországi Föderációba, a Tádzsik Köztársaságba, Türkmenisztánba, Ukrajnába és az Üzbég Köztársaságba irányuló fuvarozás esetén - orosz nyelven;

- a Vietnami Szocialista Köztársaságba, a Kínai Népköztársaságba és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba irányuló fuvarozás esetén - kínai vagy orosz nyelven;

- a Mongóliába vagy azon át irányuló fuvarozás esetén - orosz nyelven.

A fuvarlevél űrlap, valamint az összes vagy egyes rovataiba történő bejegyzések elláthatók más nyelvre történő fordítással. Eltérő értelmezés esetén az OSZZSD munkanyelvén készült bejegyzést kell hitelesnek tekinteni.

3. § A fuvarlevél űrlap A4 formátumú és

1. teheráru részére - fehér papírra, fekete színnel;

2. gyorsáru részére - az elő- és hátoldal felső és alsó szélén egy-egy 1 cm szélességű vörös sávval ellátott fehér papírra, fekete színnel kell nyomtatni.

A feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint a fuvarlevél másodpéldány (a fuvarlevél 3. lapja) más színű papírra is nyomható.

A feladó által választott fehér színű vagy vörös sávval ellátott fuvarlevél űrlap jelzi, hogy az árut a teljes fuvarozási útvonalon teheráruként vagy gyorsáruként kell továbbítani.

A fuvarlevél űrlap nyomtatásához megengedett vízjellel ellátott papír használata. Megengedett a fuvarlevél űrlapon a küldemény nyomdai sorszámának, mikro méretű azonosítójának feltüntetése, hologramnak vagy világos tónusú színes hálónak a felvitele a papír fehér alaptónusának megváltoztatása nélkül.

4. § Az érdekelt vasutakkal kötött megállapodás alapján kocsirakományokat és - átrakás nélküli forgalomban - konténer rakományokat az e Megállapodásban részes egy vagy több vasút vonalain személyszállító vonatokban is lehet fuvarozni. Az ilyen fuvarozást a feladónak a feladási vasúttól legkésőbb 8 nappal a feladás előtt kell kérnie.

Ha a feladó az árunak személyszállító vonattal történő továbbításához a hozzájárulást megkapta, köteles a fuvarlevélnek „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatába a következőket bejegyezni:

„A küldeményt (a vasutak cégjele) vasutakon személyszállító vonattal kell fuvarozni. (cirill szöveg)”

Ezeket a küldeményeket gyorsáru fuvarlevéllel kell feladni.

5. § Az adatokat a fuvarlevélbe olvashatóan, tintával, golyóstollal (ha ennek használata a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozással nem ellentétes), írógéppel, számítógéppel, nyomdai úton vagy bélyegző alkalmazásával kell bejegyezni. A bejegyzésekhez vörös színt csak akkor szabad használni, ha azt ez a Megállapodás kifejezetten előírja.

A feladó vagy a vasút minden adatot a fuvarlevélnek az e célra rendelt rovatába köteles bejegyezni.

A fuvarlevél kitöltéséhez rövidítéseket tilos használni, kivéve a 12.5. számú mellékletben felsoroltakat, valamint az e Cikk 7. §-ában és a 15. Cikk 2. §-ában előírt eseteket. A bélyegzőlenyomatoknak a fuvarlevélen jól olvashatóaknak kell lenniük. A feladó bejegyzéseit nem szabad helyesbíteni (áthúzni, átragasztással javítani stb.), radírozni vagy olvashatatlaná tenni.

Kivételes esetekben a feladó a fuvarlevélnek egy vagy egymással tartalmilag összefüggő két rovatában helyesbítéseket végezhet. A helyesbítések tényét „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatba köteles bejegyezni és aláírásával vagy bélyegzőlenyomatával igazolni.

A fuvarlevél adatainak a vasút által végzett helyesbítéseit és kiegészítéseit az illetékes vasúti alkalmazott köteles aláírásával és az állomási bélyegző lenyomatával igazolni.

6. § A feladó köteles a fuvarlevélbe bejegyezni a feladási országnak és az átmeneti országoknak azokat a kilépő határállomásait, amelyeken át a küldeményt továbbítani kell. Ha a küldemény egy kilépő határállomásról a szomszédos ország több belépő határállomásán át fuvarozható, a fuvarlevélben a kívánt belépő határállomást is elő kell írni.

A feladó lehetőség szerint azokat a határállomásokat köteles előírni, amelyek a feladási és a rendeltetési állomás között a legrövidebb útvonalon fekszenek. A feladó az átmeneti vasutakra csak a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabásban felsorolt határállomásokat jelölheti meg.

A feladó a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba irányuló fuvarozásnál a fuvarlevélnek a „Rendeltetési vasút és állomás” rovatába, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságból történő áru fuvarozás esetében pedig a fuvarlevél „Feladási állomás” rovatába az állomás megnevezésén kívül e vasút és állomás egyezményes jelzőszámát is köteles bejegyezni.

7. § A küldemény feladója vagy átvevője csak egy természetes vagy jogi személy lehet. A fuvarlevélnek „Az átvevő neve, postacíme” rovatába olyan adatok nem írhatók be, amelyek nem tartalmazzák az átvevő nevét és annak postacímét, hacsak az érintett vasutak által a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás ettől eltérően nem rendelkezik.

A Vietnami Szocialista Köztársaságba, a Kínai Népköztársaságba és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba irányuló fuvarozásnál és ellenirányban a fuvarlevélnek „A feladó neve, postacíme” vagy „Az átvevő neve, postacíme” rovatában a feladónak vagy az átvevőnek és postacímjüknek ezekben az országokban előírt megjelölése is (pl.: „6 DM-12”) megengedett.

8. § Az árukat a fuvarlevélben a következőképpen kell megnevezni:

1. az 5. Cikk 7. §-a szerint fuvarozandó árukat a 2. számú mellékletben és az e szakasz 2-4. pontjaiban foglalt előírásoknak megfelelően;

2. az e Megállapodásban részes vasutak vonalait átmenetben érintő árukat a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás áruosztályozása szerint;

A feladó ezenkívül zárójelben beírhatja a fuvarlevélbe az áru megnevezését a feladási vagy a rendeltetési vasút belföldi díjszabásának áruosztályozása szerint vagy kétféle megjelöléssel - a feladási és a rendeltetési vasút belföldi díjszabásának áruosztályozása szerint;

3. két szomszédos ország között fuvarozott árukat, ha ezen országok vasútjai között közvetlen díjszabás van érvényben, e közvetlen díjszabás áruosztályozása szerint;

4. minden más esetben a feladási vasút vagy a feladási és a rendeltetési vasút belföldi díjszabásainak áruosztályozása szerint; az ilyen megnevezésnél az áru osztályba sorolása céljából meg kell adni a fuvarlevélben az áru jellegét és állapotát is.

9. § Tűzifa és fűrészáru fuvarozásra történő feladása esetén a fuvarlevélnek „Az áru megnevezése” rovatában a feladó megadhatja a rakatok mennyiségét és magasságát centiméterben vagy térfogatát köbméterben stb.

10. § Ha egy kocsirakomány berakásához olyan kocsit használnak, amelyen „ABC” terhelési felirat van, a fuvarlevél „Rakománytömeg (t)” rovatába a „C” betűt és az e betű alatt megadott legnagyobb tömeget kell beírni.

11. § Az áru tömegét, valamint a tömeg megállapításának módját a fuvarlevél megfelelő rovataiba a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint kell bejegyezni.

12. § Ha a fuvarlevélnek az árura vonatkozó adatok bejegyzésére rendelt 9-13. rovataiban és a konténerekre, valamint a rakszerekre vonatkozó adatok bejegyzésére rendelt 18. és 19. rovataiban lévő hely nem elegendő, akkor a fuvarlevél 1-5. lapjaihoz és a rovatlap valamennyi többletpéldányához a fuvarlevél méretével megegyező pótlapot kell hozzáfűzni. A pótlapokba rovatok szerint külön kell bevezetni a megfelelő adatokat. A fuvarlevél 9-11. vagy 18. és 19. rovataiba a következő bejegyzést kell tenni:

„Az adatokat lásd a pótlapon.” A fuvarlevél 12. és 13. rovataiba a küldemény összes darabszámát és összes tömegét kell beírni.

Ha a fuvarlevélnek a kocsira vonatkozó adatok bejegyzésére rendelt 27-30. rovataiban nincs elegendő hely, a további adatokat pótlapra kell felvenni. A pótlapot egy-egy példányban csatolni kell a fuvarlevél 1-5. lapjaihoz és a rovatlap valamennyi többletpéldányához. A 27-30. rovatok utolsó sorába be kell írni: „Folytatást lásd a pótlapon”.

A feladó a fuvarlevélnek „A feladó különleges nyilatkozatai” és „A feladó által csatolt kísérőiratok” rovataihoz is csatolhat pótlapot.

A feladó köteles valamennyi pótlapot aláírni és „A feladó által csatolt kísérőiratok” rovatba a csatolt pótlapok darabszámát bevezetni.

Amennyiben a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint a feladási állomás rovatlap többletpéldányokat állít ki, a feladási állomás felkérésére a feladó köteles a rovatlap többletpéldányokhoz való csatolás céljából a szükséges mennyiségű pótlapot átadni.

A csatolandó pótlapokat az e cikk 2. §-ában előírt nyelveken kell kiállítani.

13. § A feladó a fuvarlevélnek „A vasútra nem kötelező bejegyzések” rovatába a küldeményre vonatkozó olyan bejegyzéseket tehet, amelyek csak az átvevő tájékoztatására szolgálnak, és amelyekből a vasútra nézve sem kötelezettség, sem felelősség nem származik, mint például:

„A-n kelt szerződés szerint”;

„A számú megbízásra (kötés vagy megrendelészámra)”;
„.....-nek továbbküldésre”.

14. § A fuvarozási szerződés elektronikus fuvarlevéllel is megköthető.

Az elektronikus fuvarlevél - az adatok számítógéppel összeállított olyan halmaza, amely az írásos formában készített fuvarlevélnek a „fuvarozási szerződés megkötési” funkcióját betölti.

Az adatoknak az elektronikus fuvarlevélbe való bevitele módját a feladási vasút a feladóval egyeztetni.

Az elektronikus fuvarlevél és pótlapjai szükség szerint kinyomtathatók az SZMGSZ 12.1., 12.2., 12.3. és 12.4. számú mellékletei szerinti formában és az e Cikk 12. §-ának előírásaival összhangban. Amennyiben a küldeményt gyorsárúként kell továbbítani, az írásos fuvarlevél vörös sávjai helyett az elektronikus fuvarlevél kinyomtatott másolatának jobb felső sarkában „Gyorsáru (cirill szöveg)” feliratot kell feltüntetni.

Az elektronikus fuvarlevél tartalmában az SZMGSZ-ben előírt esetekben eszközölt módosításokat az eredeti adatok meghagyása mellett kell felvenni.

15. § A fuvarozási szerződés CIM/SZMGSZ fuvarlevéllel is megköthető. A fuvarlevél mintáját, kitöltési útmutatóját a 22. számú melléklet (CIM/SZMGSZ Fuvarlevél Kézikönyv) tartalmazza.

8. Cikk

Az áruk felvétele fuvarozásra

1. § Küldeménynek minősülnek az egy feladótól, egy fuvarlevéllel, egy feladási állomáson, egy átvevő részére, egy rendeltetési állomásra történő fuvarozás céljából felvett áruk. A küldemény lehet: kocsi-, kisáru-, konténer- és huckepack rakomány.

Kocsirakománynak minősülnek azok az egy fuvarlevéllel feladott áruk, amelyek fuvarozásához terjedelmüknél vagy sajátosságaiknál fogva egy vasúti kocsi kizárólagos használata szükséges.

Kisárunak minősül az egy fuvarlevéllel feladott olyan áru, amelynek összes tömege nem haladja meg az 5000 kg-ot, és amelynek fuvarozásához terjedelménél és sajátosságainál fogva kizárólagos használatú kocsi nem szükséges. A fuvarozásban résztvevő vasutak egymás közötti megállapodása alapján az 5000 kg összes tömeget túllépő árunak kisáruként történő felvétele is megengedett, ha fuvarozásához terjedelménél fogva nem szükséges kizárólagos használatú vasúti kocsi.

Konténer rakománynak minősül az egy fuvarlevéllel, univerzális közepes konténerben, nagykonténerben feladott áru vagy üresen feladott univerzális közepes konténer, nagykonténer.

Huckepack rakománynak minősül az egy fuvarlevéllel feladott, rakott közúti járműszerelvény (egy vagy két vasúti kocsira berakva), tehergépkocsi, pótkocsi, félpótkocsi és közúti cserefelépítmény vagy a közúti járműszerelvény, tehergépkocsi, pótkocsi, félpótkocsi és közúti cserefelépítmény üresen az árunak vasúton végzett fuvarozására történő igénybevitelét megelőzően és azt követően.

A feladó köteles a fuvarlevélnek „A küldemény neve” rovatában megjelölni, hogy az árut kocsirakományként, kisáruként vagy konténer rakományként adja fel fuvarozásra. Huckepack rakomány feladása esetén a küldemény nemét a fuvarlevélen nem kell megjelölni.

Ugyanabban a vasúti kocsiban nem megengedett a következő küldemények együttes feladása és felvétele:

- több kocsirakomány együtt;
- kocsirakomány más küldeményfélésekkel együtt;
- konténer rakomány más küldeményfélésekkel együtt;
- huckepack rakomány más küldeményfélésekkel együtt.

2. § Egy fuvarlevéllel, kocsirakományként veszi fel a vasút fuvarozásra azokat az árukat, amelyek

- tömege vagy térfogata a vasúti kocsi terhelési határát, illetőleg befogadóképességét (raktérfogatát) nem haladja meg;
- fuvarozásához két vagy több összekapcsolt vasúti kocsi szükséges.

A feladó írásbeli kérelmére azonos fajta árukkal megrakott vasúti kocsiknak és konténereknek zárt vonatokban (kocsi-csoportban) történő fuvarozása ugyanarra a rendeltetési állomásra és ugyanazon átvevő részére megengedett, ha ehhez a fuvarozásban résztvevő valamennyi vasút hozzájárult.

A feladó ebben az esetben köteles bevezetni a szükséges adatokat

az egy fuvarlevéllel, zárt vonattal (csoportban) fuvarozott kocsikról készült jegyzékbe (13.1. számú melléklet) – a 13.2. számú mellékletekben foglaltak szerint;

az egy fuvarlevéllel, zárt vonattal (csoportban) fuvarozott konténerekről készült jegyzékbe (13.3. számú melléklet) – a 13.4. számú mellékletekben foglaltak szerint;

a CIM/SZMGSZ kocsijegyzékbe vagy a CIM/SZMGSZ konténer-jegyzékbe – a 22. számú mellékletben foglaltak szerint,

és e jegyzéket a 13.2., 13.4. vagy a 22. számú mellékletben előírt példányszámban a fuvarlevéllel együtt benyújtani.

A jegyzék egy példányát a fuvarlevél-másodpéldánnyal együtt a feladó részére vissza kell szolgáltatni.

Vasúti kocsiknak egy fuvarlevéllel, zárt vonatokban (kocsi-csoportban) történő fuvarozása esetén a fuvarlevél alábbi rovataiba a feladó köteles bejegyezni a "Lásd a csatolt jegyzéket" szöveget:

az SZMGSZ fuvarlevél „Kocsi-szám”, „Rakománytömeg (t)”, „Tengely” és „Saját tömeg” rovataiba;
a CIM/SZMGSZ fuvarlevél „Kocsi-szám” rovatába.

Konténerek egy fuvarlevéllel, zárt vonatokban (kocsi-csoportban) történő fuvarozása esetén a fuvarlevél alábbi rovataiba a feladó köteles bejegyezni a "Lásd a csatolt jegyzéket" szöveget:

az SZMGSZ fuvarlevél „Kocsi-szám”, "Rakománytömeg (t)", "Tengely", "Saját tömeg", "Nem, kategória" és "Tulajdonos és sorszám" rovataiba;

a CIM/SZMGSZ fuvarlevél "Kocsi-szám" és "A rakomány megnevezése" rovataiba.

Vasúti kocsiknak egy CIM/SZMGSZ fuvarlevéllel, zárt vonatokban (kocsi-csoportban) történő fuvarozása esetén a fuvarlevél "Kocsiszám" rovatába a feladó köteles bejegyezni a következő szöveget: „Lásd a csatolt jegyzéket / Смотрите прилагаемую ведомость”.

Amennyiben a feladási állomás 1435 mm-nél keskenyebb nyomközű vasútnak a belföldi forgalomban árukezelésre megnyitott állomása, akkor az áru egy fuvarlevéllel, több kocsiba rakva szintén feladható fuvarozásra, ha ezt a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás lehetővé teszi.

3. § A vasúti kocsik tengelyterhelése nemzetközi forgalomban végzett fuvarozásnál az 1435 mm nyomközű vasutakon legfeljebb 20 tonna lehet, kivéve a BDZ-t, ahol a tengelyterhelés nemzetközi forgalomban legfeljebb 22,5 t* lehet és a VZD-t**. A VZD 1000 mm nyomközű vonalain végzett fuvarozásnál a vasúti kocsik tengelyterhelése nem lehet több 14 t-nál***.

* A 20 t tengelyterhelés és a 7,2 t/m folyóméterenkénti tengelyterhelés a BDZ következő állomásaira vonatkozik: Aszenovgrad, Bojanovo, Bolsevik, Bracigovo, Cserkvica, Dolna Mitropolija, Jelhovo, Dolen Csiflik, Hiszara, Kurtovo-Konare, Milkovica, Novi Pazar, Panagjurisce, Petrics, Pomorie, Szjedinenie, Szarafovo, Szomovit, Sztaro Orehovo, Sztrelcsa, Tenevo, Vcsa.

A Vidin – Calafat-kikötő útvonalon a:

- tengelyterhelés – 18 t;

- folyóméterenkénti tengelyterhelés – 3,6 t/m;

- több, mint 4 tengelyes kocsik átadása csak a CFR és a BDZ közötti előzetes egyeztetéssel lehetséges.

** A ≤ 20 t tengelyterhelés és a ≤ 6 t/m folyóméterenkénti tengelyterhelés a VZD következő 1435 mm nyomtávú és fonódott (1435 és 1000 mm-es) vágányú útvonalaira vonatkozik: Yen Vien – Dong Dang és Dong Dang – Uong Bi.

*** A ≤ 14 t tengelyterhelés és a $\leq 4,2$ t/m folyóméterenkénti tengelyterhelés a VZD következő 1000 mm nyomtávú útvonalaira vonatkozik: Giap Bat – Lao Cai (Hanoi vagy Ha Dong állomáson keresztül), Yen Vien – Hai Phong, Yen Vien – Dong Dang, Hanoi – Vinh.

A Vinh – Da Nang útvonalon a:

- tengelyterhelés ≤ 14 t

- folyóméterenkénti tengelyterhelés $\leq 4,1$ t/m.

Az 1520 mm nyomközű AZ, CFM, GR, KRG, LDZ, LG, RZD, TDZ, TRK, UTI, UZ vasutakon végzett fuvarozásnál a vasúti kocsi tengelyterhelése legfeljebb 23,5 tonna lehet.

Egyes vasutak műszaki okokkal indokolt kivételes esetekben a tengelyterhelést átmenetileg a feltüntetett értékeknél alacsonyabbra is korlátozhatják, de csak konkrét határátmeneteken keresztül végzett fuvarozásoknál.

4. § A következő áruk egy kocsiban együtt sem egy, sem több fuvarlevéllel nem fuvarozhatók:

1. gyorsan romló áruk más gyorsan romló áruval, ha egymástól eltérő kezelést igényelnek;
2. gyorsan romló áruk más gyorsan romló áruval, ha a gyorsan romló áru a 4. számú melléklet 6. §-a szerint csak hőszabályozással fuvarozható vagy más különleges kezelést igényel;
3. az 5. Cikk 7. §-ában felsorolt áruk más áruval, ha ezeknek egy kocsiba való együvé rakását a 2. számú melléklet tiltja;
4. a feladó által berakott áruk olyan áruval, amelynek berakását a vasút végzi;
5. olyan áruk, amelyek a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint egy kocsiban együtt nem fuvarozhatók;
6. ömlesztett áruk más áruval.

5. § A fuvarozási szerződést megkötöttnek kell tekinteni, mihamarabb a feladási állomás az árut a fuvarlevéllel együtt fuvarozásra átvette. A küldeménynek fuvarozásra történő felvételét a feladási állomás a fuvarlevélen keletbélyegzőjének lenyomatával igazolja. Ezenkívül a feladási állomás a 7. Cikk 12. §-ban foglaltaknak megfelelően adott esetben köteles a fuvarlevélhez csatolt pótlapokat is ellátni az állomás egyesített név és keletbélyegzőjének lenyomatával.

A fuvarlevelet azonnal le kell bélyegezni, mihamarabb a feladó a fuvarlevélben felsorolt valamennyi árut átadta és az általa vállalt költségeket a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint megfizette.

6. § A fuvarlevél - lebélyegzését követően - a fuvarozási szerződés megkötését bizonyítja.

7. § A kocsi-, konténer-, huckepack rakományok és a kisárak felvételére és feladására egyebekben az SZMGSZ rendelkezéseit és az SZMGSZ szükséges rendelkezéseinek hiányában a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozást kell alkalmazni.

9. Cikk

A göngyöleg, az áru csomagolása, jelölése, berakása, tömegének és darabszámának megállapítása. Lezárás

1. § Azt az árut, amelyhez a fuvarozás során esetleg előforduló elveszése, sérülése, megromlása és más természetű minőségromlása, valamint a fuvarszközökben, más árukban és személyeknek általa okozott kár megelőzésének érdekében göngyöleg vagy csomagolás szükséges, e követelményeket

maradéktalanul kielégítő göngyölegben vagy csomagolásban kell feladni fuvarozásra. A feladó felelősséggel tartozik a göngyöleg és csomagolás hiányának vagy nem kielégítő állapotának valamennyi következményéért, s ezen belül meg kell térítse a vasútnak ilyen okból keletkezett kárát.

Amennyiben ilyen árukat göngyöleg vagy csomagolás nélkül, sérült göngyölegben vagy csomagolásban, valamint az áru természetének nem megfelelő, illetőleg olyan göngyölegben vagy csomagolásban adnak fel fuvarozásra, amely az árunak az egyik vasúti kocsiból a másik vasúti kocsiba történő átrakását nem biztosítja, a vasút köteles az áru felvételét megtagadni, ha külső szemrevételezés alapján megállapítható, hogy a göngyöleg vagy a csomagolás a követelményeknek nem felel meg, az áru biztonságos fuvarozását nem teszi lehetővé, illetőleg a göngyöleg vagy a csomagolás nem ép. A vasút az áru göngyölegének vagy csomagolásának külső szemrevételezését csak abban az esetben köteles elvégezni, ha az árut maga rakja be, vagy ha a feladó vasúti alkalmazott felügyelete mellett végzi a berakást.

Ha a vasút az áru felvételét megtagadja, köteles a feladó kívánságára erről jegyzőkönyvet felvenni és annak egy példányát részére kiszolgáltatni.

2. § A veszélyes árukat a 2. számú mellékletben foglalt feltételeknek megfelelően kell csomagolni.

3. § A feladó köteles a küldeménydarabokat olvasható, el nem mosódó feliratokkal vagy bárcákkal ellátni, melyeknek a fuvarlevél következő adatait kell tartalmazniuk:

1. a küldeménydarabok jelei és számai,
2. a feladási vasút és állomás megnevezése,
3. a rendeltetési vasút és állomás megnevezése,
4. a feladó és az átvevő neve,
5. kisárunál a küldeménydarabok mennyisége.

Kisárunál valamennyi küldeménydarabot meg kell jelölni.

Átköltözési ingóságánál a feladó ezenkívül köteles valamennyi küldeménydarabba az előzőekben felsoroltakat tartalmazó jegyzéket behelyezni.

Kocsirakománynál - az ömlesztve feladott áruk kivételével - kocsinként legalább 10, a vasúti kocsi ajtajai mellé berakott küldeménydarabot kell megjelölni.

Ha bizonyos áruk fuvarozása tulajdonságaik miatt különleges elővigyázatossági intézkedéseket igényel, a feladó köteles az egyes küldeménydarabokat a 6. számú melléklet mintái szerinti feliratokkal vagy ragaszbárcákkal ellátni, mint pl. „Óvatosan”, „Fölfelé”.

A 6. számú mellékletben felsorolt ragaszbárcákat a feladó köteles a kocsira is felhelyezni azon eseteket kivéve, ha a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint a kocsikat ennek a vasútnak kell bárcával ellátni.

Az adatokat a feladási ország nyelvén és az OSZZSD valamelyik hivatalos nyelvére (kínai, orosz), nevezetesen:

- Azerbajdzsán Köztársaságba, a Belarusz Köztársaságba, a Bolgár Köztársaságba, az Észt Köztársaságba, a Grúz Köztársaságba, a Lengyel Köztársaságba, a Lett Köztársaságba, a Litván Köztársaságba, az Iráni Iszlám Köztársaságba, a Kazah Köztársaságba, a Kirgiz Köztársaságba, a Magyar Köztársaságba, a Moldovai Köztársaságba, az Oroszországi Föderációba, a Tádzsik Köztársaságba, Türkmenisztánba, Ukrajnába és az Üzbég Köztársaságba irányuló fuvarozás esetén - orosz nyelvre,

- a Vietnami Szocialista Köztársaságba, a Kínai Népköztársaságba és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba irányuló fuvarozás esetén - kínai vagy orosz nyelvre,

- a Mongóliába vagy azon át irányuló fuvarozás esetén - orosz nyelvre történő fordítással ellátva kell elkészíteni.

Ha a Vietnami Szocialista Köztársaságba, a Kínai Népköztársaságba és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba végzett fuvarozásoknál és ellenirányban a fuvarlevélnek „A feladó neve, postacíme” vagy „Az átvevő neve, postacíme” rovatába a feladó vagy az átvevő nevét és postacímét az ezekben az országokban előírt egyezményes jelzőszámmal vezették be, a feladó köteles ezt a jelzőszámot valamennyi küldeménydarabon is feltüntetni.

Ezenkívül a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba irányuló fuvarozásoknál a feladó köteles a rendeltetési vasút és állomás, míg a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságból irányuló fuvarozásoknál a feladási vasút és állomás megnevezése mellett ennek a vasútnak és állomásnak az egyezményes jelzőszámát is feltüntetni.

A feladó köteles a régi ragaszbárcákat eltávolítani és az érvénytelen feliratokat olvashatatlanná tenni.

A feladó felel a küldeménydarabokon lévő feliratok, ragaszbárcák vagy függőbárcák, illetőleg a vasúti kocsira általa felragasztott bárcák helyességéért. A feliratok, a ragaszbárcák vagy a függőbárcák általa szerepeltetett adatainak helytelenségéből, pontatlanságából, valamint azok rögzítésének hiányából eredő valamennyi következményért felelősséggel tartozik.

4. § Az árunak a feladási állomáson történő berakására a következő előírások alkalmazása kötelező:

1. fedett kocsiban, hűtőkocsiban és tartálykocsiban végzett fuvarozásnál

- a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás;

2. nyitott kocsiban, különböző nyomközű vasutak között átrakás nélküli forgalomban végzett fuvarozásnál

- Az áruknak vasúti teherkocsiba és konténerbe történő berakásáról és rögzítéséről szóló szabályzat (14. számú melléklet);

- vagy a közúti járműszerelvényeknek, tehergépkocsiknak, nyerges vontatóknak, pótkocsiknak, félpótkocsiknak és közúti cserefelépítményeknek a 13-9009., 13-4095. és 13-9004.M sorozatú, 1520 mm nyomtávolságú, különleges építésű vasúti pórekocsikon történő elhelyezéséről és rögzítéséről szóló Szabályzat (14.1. számú melléklet);

3. nyitott kocsiban, azonos nyomközű vasutak között, valamint különböző nyomközű vasutak között átrakásos forgalomban végzett fuvarozásnál

- Az áruknak vasúti teherkocsiba és konténerbe történő berakásáról és rögzítéséről szóló szabályzat (14. számú melléklet), a közúti járműszerelvényeknek, tehergépkocsiknak, nyerges vontatóknak, pótkocsiknak, félpótkocsiknak és közúti cserefelépítményeknek a 13-9009., 13-4095. és 13-9004.M sorozatú, 1520 mm nyomtávolságú, különleges építésű vasúti pórekocsikon történő elhelyezéséről és rögzítéséről szóló Szabályzat (14.1. számú melléklet) vagy a fuvarozásban részt vevő vasutak között egyeztetett, más előírások.

Ha a nyitott kocsiban, átrakásos forgalomban fuvarozott árut a határállomáson történő átrakás előtt vagy azt követően csak egy ország vasútvonalain kell továbbítani, az áru ezen ország vasútjain érvényes belföldi szabályozás szerint is berakható.

A feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás írja elő, hogy a berakást kinek kell végeznie: a vasútnak vagy a feladónak. Ha a vasúti kocsit a feladónak kell megraknia, ő köteles megállapítani, hogy a kocsi alkalmas-e a kérdéses áru fuvarozására.

A feladó köteles a fuvarlevél „Berakta” rovatába bejegyezni, hogy ki végezte az áru vagy a konténer berakását a vasúti kocsiba.

Ha az áru berakását a feladó végzi, felelősséggel tartozik a helytelen rakodás valamennyi következményéért, s ezen belül meg kell térítse a vasútnak ezáltal okozott kárt.

5. § A vasút megkövetelheti a feladótól, hogy az olyan darabszamos árukat, amelyeknek egyenkénti feladása, berakása és átrakása jelentős időráfordítással jár, összekötőzéssel vagy egybecsomagolással nagyobb küldeménydarabokká egyesítse.

6. § A kocsikat a 8. Cikk 3. §-a szerinti tengelyterhelés figyelembevételével csak a terhelési határig szabad megrakni.

Terhelési határnak számít:

1. ha a kocsin csak egy terhelési felirat (rakománytömeg) szerepel,

- a kéttengelyű kocsiknál az 1 tonnával, a négy- vagy többtengelyű kocsiknál a 2 tonnával felemelt rakománytömeg; a Kínai Népköztársaság és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság vasútjain az 5%-kal felemelt rakománytömeg;

- 1520 mm nyomtávolságú vasúti kocsik esetében - a vasúti kocsin feltüntetett terhelési felirat;

2. ha a kocsin két felirat szerepel,
 - a nagyobb tömeget jelentő felirat - az alacsonyabb érték a rakománytömeg;
3. az „A/B/C” terhelési felirattal ellátott kocsinál,
 - a „C” betű alatt feltüntetett legmagasabb érték.

A vasúti kocsinak a terhelési határon túl történő megrakása túlterhelésnek minősül.

7. § Az árudarabok tömegét és darabszámát a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint kell megállapítani.

Ugyanakkor azonban:

1. áruk nyitott kocsiban ponyva nélkül vagy kocsizárral nem ellátott ponyvával letakarva csak akkor vehetők fel fuvarozásra, ha a feladó a fuvarlevélbe bejegyzí:

- az áru darabszámát és tömegét, ha az árudarabok mennyisége legfeljebb 100;
- csak az áru tömegét, ha az árudarabok mennyisége 100-nál több. A feladó ilyen esetben köteles a fuvarlevél 'Darabszám' rovatába 'Ömlesztve berakva' bejegyzést tenni;

2. kisméretű, csomagolatlan áruk darabszámuk ellenőrzése nélkül, csak tömegük szerint vehetők fel fuvarozásra. A feladó ilyen esetben köteles a fuvarlevél „Darabszám” rovatába „Ömlesztve berakva” bejegyzést tenni;

3. az olyan csomagolt árut, amelynek tömegét a csomagoláskor megállapították és azt valamennyi küldeménydarabon feltüntették, valamint az azonos szabványtömegű küldeménydarabokat a fuvarozásra való felvételnél a vasút nem mérlegeli. A feladó ilyen esetekben köteles a fuvarlevélbe bejegyezni az áru darabszámát és összes tömegét, „A tömeg megállapításának módja” rovatban pedig feltüntetni, hogy milyen módon állapították meg az összes tömeget, nevezetesen „szabványtömeg szerint” vagy az egyes küldeménydarabok feliratozott tömege alapján („felirat szerint”);

4. ha az áru összes tömege a fuvarlevélnek „Az áru tömegét (kg-ban) megállapította a feladó” és „Az áru tömegét (kg-ban) megállapította a vasút” rovatában egyaránt szerepel, akkor a vasút által megállapított tömeget kell mérvadónak tekinteni a 23. Cikk 4. §-ának 1. és 2. pontjaiban szabályozott esetek kivételével.

8. § Valamennyi olyan rakott kocsinál, amely rendelkezik zár felhelyezésére szolgáló szerkezeti elemekkel, kocsizárral vagy biztonsági kocsizárral kell ellátni az ajtókat és minden egyéb szerkezeti nyílást, kivéve a belülről ráccsal vagy más módon zárt szellőző vagy egyéb nyílásokat. Tartálykocsinál valamennyi töltő- és lefejtőnyílást kell kocsizárral ellátni. Nem kell kocsizárral ellátni a tartálykocsi alsó lefejtőnyílásait, ha a kocsi szerkezeti kialakítása az alsó lefejtőszerkezet nyitását a felső töltőnyílás nyitása nélkül nem teszi lehetővé.

Amennyiben a kocsin, konténeren egy megelőző fuvarozás kocsizárjai vagy biztonsági kocsizárjai találhatóak, azokat a feladó vagy a vasút - aszerint, hogy kinek kell a kocsit, konténert újból lezárni - köteles eltávolítani.

A lezárásához olyan kocsizárat vagy biztonsági kocsizárat kell használni, amelyet annak megsértése nélkül nem lehet eltávolítani. A kocsizárat vagy a biztonsági kocsizárat úgy kell feltenni, hogy az áruhoz a zár megsértése nélkül ne lehessen hozzáférni.

Amennyiben a fuvarozásban résztvevő vasutak között nincs ellenkező értelmű megállapodás, a kocsik, konténerek feladó általi lezárása esetén a kocsizáraknak a következő jelekkel kell rendelkezniük:

1. az állomás neve (adott esetben rövidítve),
2. a kocsizár felhelyezésének napja vagy ellenőrző jele,
3. a feladó rövidített megnevezése.

A feladó kocsizárjai a felsoroltakon kívül a feladási vasút cégjele is szerepelhet.

Amennyiben a fuvarozásban résztvevő vasutak között nincs ellenkező értelmű megállapodás, a vasúti kocsik, konténerek vasút általi lezárása során a kocsizáraknak ugyanazokkal a jelekkel kell rendelkezniük; azonban a feladó rövidített megnevezése helyett a feladási vasút rövidített megnevezését, valamint a kocsizárfogó számát is kell tartalmazniuk, ha a kocsizárakon nincs ellenőrző jel.

A biztonsági kocsizárnak, függetlenül attól, hogy a kocsit, konténert a feladó vagy a vasút zárja le, a következő jelekkel kell rendelkeznie:

- a feladási vasút rövidített megnevezése;
- ellenőrző (azonosító) jel.

A biztonsági kocsizáron kiegészítésként feltüntethető a feladási állomás és a feladó megnevezése - szükség szerint rövidített alakban.

Amennyiben egy kocsira vagy konténerre több biztonsági kocsizár kerül felhelyezésre, azok ellenőrző jeleinek különbözniük kell egymástól.

Ha a fedett vagy a hűtőkocsi ajtóinak felső részén kiegészítő kocsizár felhelyezésére alkalmas szerkezet van kiképezve, a biztonsági kocsizárat csak a fő kocsizár felhelyezésére kialakított helyre kell feltenni.

A feladási vasút legalább két hónappal a fuvarozást megelőzően köteles értesíteni a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasutat a konkrét biztonsági zárszerkezet használatának szabályairól és levételének módjáról. Olyan szerkezetek alkalmazását, amelyek levételéhez különleges kialakítású szerszám (oldószerkezet, kulcs stb.) szükséges, a feladási vasút a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasúttal köteles egyeztetni.

Amennyiben az átrakás nélkül fuvarozott áruk az SZMGSZ-ben nem részes országból, illetőleg a konténerek, közúti járműszerelvények, tehergépkocsik, pótkocsik, félpótkocsik vagy közúti csereszekrények vízi úton vagy intermodális fuvarozás keretében érkeznek, azok továbbfuvarozás céljából átvehetők olyan kocsizárakkal vagy biztonsági kocsizárakkal is, amelyek jelei eltérnek az ebben a cikkben foglalt rendelkezésektől.

Amennyiben az 1520 mm nyomtávolságú fedett kocsikat kocsizárral zárják le, a kocsiajtók zárszerkezeteit pótlólag biztosítani kell megtekert lágyvas huzallal is.

A kocsik és konténerek lezárására egyebekben az SZMGSZ rendelkezéseit és az SZMGSZ szükséges rendelkezéseinek hiányában azon vasút érvényes belföldi szabályozását kell alkalmazni, amelyen a lezárást végzik.

9. § Kisárunak a Vietnami Szocialista Köztársaságba történő fuvarozásánál a feladó a küldeménydarabokat zárral láthatja el (leólmozhatja). Ebben az esetben ezt a fuvarlevélnek „A csomagolás módja” rovatába be kell jegyeznie.

10. Cikk

Az áruérték és a kiszolgáltatási érdek bevallása

1. § A feladó köteles a következő áruk feladása esetén azok értékét a fuvarlevélnek „Az áru értékének bevallása” rovatában bevallani:

1. arany, ezüst és platina, valamint az ezekből készített tárgyak,

2. drágakövek,

3. értékes szőrmék, mint például a hód, a kékróka, a hermelin, a nyest, a nerc, a vidra, a perzsaprém (asztrakán), a foka, a medvefoka (szilskin), az ezüstróka, a borz (szkunksz), a coboly, valamint az ezekből a szőrmékből készített termékek,

4. megvilágított filmek,

5. festmények,

6. szobrok,

7. műtárgyak,

8. régiségek,

9. ingóság - ingóság értékbevallás nélkül csak olyan feltétellel adható fel fuvarozásra, ha a feladó a fuvarlevélnek „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatába „Értékbevallás nélkül” bejegyzést tesz, és azt aláírásával igazolja.

Ingóságoknak a fuvarlevélben való értékbevallással történő feladása esetén a feladó köteles a küldemény valamennyi darabjában (ládák stb.) elhelyezett összes ingóságról azok megnevezésének, darabszámának és értékének feltüntetésével, négy példányban jegyzéket készíteni. A jegyzékben a felsoroltakon kívül meg kell adni a küldeménydarabok összes darabszámát és az ingóság összértékét, amelynek a fuvarlevélbe írt értékbevallással kell megegyeznie. Az ingóságok értékbevallás nélkül történő fuvarozása esetén a jegyzékben az érték feltüntetése nem kötelező. A jegyzék első példánya a feladási állomáson marad, a második példányt a feladó kapja, a harmadik példányt az ingósághoz kell helyezni, míg a negyedik példányt a fuvarlevélhez kell csatolni, s az a küldeményt a rendeltetési állomásig kíséri.

2. § Fuvarozásra feladott más áruk értékének bevallása a feladó kívánságára megengedett.

3. § A feladó az áru bevallott értékét a fuvarlevélnek „Az áru értékének bevallása” rovatába a feladási ország pénznemében köteles bejegyezni; ez az érték azonban nem haladhatja meg az árunak a külföldi szállító számlája szerinti vagy hatósági árát.

A feladási vasút jogosult az áru felvétele alkalmával ellenőrizni, hogy a bevallott érték egyezik-e az áru tényleges értékével. Ha a vasút és a feladó között a bevallott érték nagysága tekintetében vita támad, a feladási állomás főnöke jogosult döntésre. Ha a feladó az állomásfőnök döntésével nem ért egyet, saját költségére az állami kereskedelmi vagy gazdasági szervek köréből szakértőt hívhat. A szakértő döntése mindkét félre kötelező.

4. § Az áru értékének bevallása esetében a feladási és a rendeltetési vasút a vonalaikon történő fuvarozásért az érvényes belföldi szabályozásuk és az e vasutakon az ilyen fuvarozáshoz alkalmazott díjszabások szerinti, az átmeneti vasutak vonalain történő fuvarozásért pedig a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás szerinti mellékdíjakat szedi be.

Ennek a díjnak az átmeneti vasutak és a rendeltetési vasút általi beszedése céljából a feladó részéről a feladási ország pénznemében bevallott értéket a feladási állomás köteles a feladási országban az átszámítás napján érvényes árfolyamon a díjszabás pénznemére átszámítani és ezt az összeget a fuvarlevélnek a „Bejegyzések a költségek elszámolásáról” rovatába bejegyezni. A bevallott értéknek az átmeneti és a rendeltetési vasút részére a fuvarlevélben a díjszabás pénznemében feltüntetett összegét az átmeneti vasút országa és a rendeltetési ország pénznemére az ezekben az országokban az átszámítás napján érvényes árfolyamon kell átszámítani.

5. § A fuvarozásban részt vevő vasutak közötti megállapodás alapján a feladó az áru feladásakor kiszolgáltatási érdekbevallást tehet.

11. Cikk

A vám- és más hatósági előírások teljesítéséhez szükséges kísérőiratok

1. § A feladó köteles azokat a kísérő iratokat, amelyek a fuvarozás teljes útvonalán a vám- és más hatósági előírások teljesítéséhez szükségesek, valamint szükség esetén származási bizonyítványt és árurészletezést is a fuvarlevélhez csatolni. Ezek az iratok csak a hozzájuk tartozó fuvarlevélben felsorolt árukra vonatkozhatnak.

A feladó köteles az általa a fuvarlevélhez csatolt kísérőiratokat annak „A feladó által csatolt kísérőiratok” rovatába bejegyezni és a fuvarlevélhez tartósan, olyan módon hozzáfűteni, hogy útközben ne választhatódnak egymástól.

Ha a feladó a fuvarlevélhez nem csatolja az áru külföldre való kivitelét engedélyező okmányt, köteles a fuvarlevélnek „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatába bejegyezni az okmány megnevezését, számát és kiállításának napját, valamint annak a vámhivatalnak a megnevezését, amelynek ezt az okmányt megküldte.

Ha a feladó a fuvarlevélhez nem csatolja a származási bizonyítványt vagy az áruészletezést, köteles a fuvarlevélnek „A feladó által csatolt kísérőiratok” rovatába bejegyezni, hogy ezeknek az iratoknak a csatolása nem szükséges.

Amennyiben a feladó az e bekezdésben foglalt rendelkezéseket nem tartja meg, a feladási állomás köteles a küldemény felvételét megtagadni.

2. § A vasút a feladó által a fuvarlevélhez csatolt iratok helyességét és teljességét nem köteles ellenőrizni.

A feladó a vasúttal szemben felelősséggel tartozik a kísérőiratok hiányának, elégtelenségének vagy pontatlanságának következményeiért.

Amennyiben a küldemény fuvarozását vagy kiszolgáltatását késlelteti az a körülmény, hogy a feladó a szükséges kísérőiratokat nem csatolta, vagy a csatolt és a fuvarlevélnek 'A feladó által csatolt kísérőiratok' rovatába bejegyzett kísérőiratok hiányosak vagy helytelenek, a vasút a késedelem időtartamára pótdíjat - fekbért, kocsiálláspénzt - számít fel. Ha az említett késedelem a feladási vagy a rendeltetési vasúton keletkezik, ezt a pótdíjat az e vasutakon érvényes belföldi előírások szerint számítja fel a vasút. Amennyiben a késedelem átmeneti vasúton merül fel, ezeket a költségeket a vasút az érdekelt vasutak által a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás alapján számítja fel, ha azonban az átmeneti díjszabás ezekre az esetekre nem tartalmaz fekbért vagy kocsiálláspénzt, akkor a pótdíj felszámítása a szóban forgó átmeneti vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint történik.

A pótdíjakat - fekbért, kocsiálláspénzt - a fuvarlevélbe be kell vezetni. Azokat a feladótól vagy az átvevőtől kell beszédni aszerint, hogy a kérdéses átmeneti vasúton ki viseli a fuvarköltségeket.

Azon esetekben, amikor az átmeneti vasúton felmerülő fuvardíjat a feladó vagy az átvevő olyan költségviselő (szállítványozó, bérmentesítési ügynök stb.) útján fizeti, amely az átmeneti vasúttal az azon felmerülő fuvardíjak fizetéséről megállapodást kötött, az átmeneti vasúton felmerülő fuvardíjpótlékokat és mellékdíjakat a költségviselőtől (szállítványozótól, bérmentesítési ügynöktől stb.) az átmeneti vasúton érvényes belföldi szabályozás rendelkezései szerint kell beszédni.

Amennyiben a vasút elveszti a feladó által a fuvarlevél „A feladó által csatolt kísérőiratok” rovatában feltüntetett kísérőiratokat, akkor az árunak ez okból történt feltartóztatása időtartamára pótdíjat és mellékdíjakat nem számít fel.

3. § Ha a feladó azt kívánja, hogy az átvevő a rendeltetési állomásról a nem vasúti tulajdont képező rakszereket (ponyvákat, ajtóbetétlapokat, állatok fuvarozásához szükséges ajtórácsokat, sodronyköteleket,

kályhákat, lovak berakásához szükséges vasmellreteszeket, gyümölcs fuvarozásához szükséges ajtórácsokat stb.) vagy a kiürült göngyöleget (szövetzsákokat, fémhordókat és fémkannákat stb.) részére a feladási állomásra küldje vissza, köteles a fuvarlevélnek „A vasútra nem kötelező bejegyzések” rovatába bejegyezni, hogy a rakszerek vagy a göngyöleg visszaküldendő. Ebben az esetben a vámhivatal a visszafuvarozásukhoz igazolást állít ki. Az igazolás az átvevőnek történő kiszolgáltatás céljából a fuvarlevélhez csatolandó és az átvevőt arra jogosítja, hogy a rakszereket vagy a kiürült göngyöleget a küldeménynek a rendeltetési állomásra való megérkezése napjától számított 3 hónapon belül visszaküldje.

A rakszereket vagy a kiürült göngyöleget ugyanazonokon a határállomásokon át kell visszaküldeni, amelyeken át azokat az áruval együtt továbbították.

12. Cikk

Felelősség a fuvarlevélbe írt bejegyzésekért. Fuvardíjpótlékok

1. § A feladó az általa a fuvarlevélbe bejegyzett adatok és nyilatkozatok helyességéért felelősséggel tartozik. A feladó viseli a felelősséget mindazokért a következményekért, amelyek a bejegyzések vagy nyilatkozatok helytelenségéből, pontatlanságából, hiányosságából, valamint a fuvarlevél nem megfelelő rovatába való bejegyzésből származnak.

2. § A vasút jogosult ellenőrizni a feladó által a fuvarlevélbe bejegyzett adatok és nyilatkozatok helyességét.

Ha az áru felvételekor a feladási állomáson megállapítják, hogy a fuvarlevélen helytelen adatok szerepelnek, a feladó köteles új fuvarlevelet kiállítani, kivéve ha a 7. Cikk 5. §-ában foglalt rendelkezések a fuvarlevél helyesbítését lehetővé teszik.

A küldemény tartalmát fuvarozás közben csak akkor szabad ellenőrizni, ha azt a vám- vagy egyéb előírások megkövetelik, ha azt forgalombiztonsági szempontok indokolják, vagy ha az a fuvarozás közben az áru épségének megóvása érdekében szükséges.

Ha egy útközbeni vagy a rendeltetési állomáson végzett ellenőrzés során a vasút megállapítja, hogy a feladó által a fuvarlevélbe bejegyzett adatok a valóságnak nem felelnek meg, az ellenőrzést végző állomás köteles erről a 18. Cikkben foglalt rendelkezéseknek megfelelően kereskedelmi jegyzőkönyvet felvenni és ennek tényét a fuvarlevél „Kereskedelmi jegyzőkönyv” rovatába bejegyezni.

Ebben az esetben az ellenőrzéssel kapcsolatban felmerült összes költséget a fuvarlevélbe be kell vezetni és azokat, ha az ellenőrzést a feladási vasúton végzik, a feladótól, ha pedig a rendeltetési vasúton végzik, az átvevőtől kell beszédni. Ha az ellenőrzést átmeneti vasúton végzik, ezeket a költségeket a feladótól vagy az átvevőtől kell beszédni, aszerint, hogy ezen az átmeneti vasúton a fuvar költségeket melyikük viseli. Azon esetekben, amikor az átmeneti vasúton felmerülő fuvardíjat a feladó vagy az átvevő olyan költségviselő (szállítványozó, bérmentesítési ügynök stb.) útján fizeti, amely az átmeneti vasúttal az azon felmerülő fuvardíjak fizetéséről bérmentesítési megállapodást kötött, ezeket a költségeket a költségviselőtől (szállítványozótól, bérmentesítési ügynöktől stb.) az átmeneti vasúton érvényes belföldi szabályozás rendelkezései szerint kell beszédni.

Ha megállapítást nyer, hogy az árut helytelenül vallották be, a fuvar költséget a teljes fuvarozási útvonalra a ténylegesen fuvarozott árura kell számítani és a 15. Cikkben foglalt rendelkezéseknek megfelelően beszédni.

3. § Fuvardíjpótlékot szed a vasút a fuvarlevélbe bevezetett helytelen, pontatlan, illetőleg hiányos adatok vagy nyilatkozatok esetében, ha ennek következtében:

1. a 4. Cikk 1. §-ának 1-6. pontjai szerint fuvarozásból kizárt tárgyat vett fel fuvarozásra;

2. az 5. Cikk 7. §-a szerint különleges feltételek mellett fuvarozható árut vett fel fuvarozásra anélkül, hogy a vonatkozó árura előírt feltételeket megtartották volna;

3. a feladó a vasúti kocsi megrakásánál túllépte a terhelési határt (9. Cikk 6. §).

Az e szakasz 1. és 2. pontja szerinti fuvardíjpótlékot a szabálytalanságot megállapító vasút fuvarozási útvonalára eső fuvardíj ötszörösének összegében kell a 15. Cikkben foglalt rendelkezéseknek megfelelően beszédni.

Az e szakasz 3. pontja szerinti fuvardíjpótlékot a többlettömegnek az azt megállapító vasút fuvarozási útvonalára eső fuvardíja ötszörösének összegében kell a 15. Cikkben foglalt rendelkezéseknek megfelelően beszédni. Nem szedhető be ez a fuvardíjpótlék, ha a feladó a feladási vasúton érvényes szabályozás szerint a fuvarlevélnek „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatában kérte a megrakott vasúti kocsinak a vasút által történő mérlegelését.

Az e szakaszban felsorolt fuvardíjpótlékok beszédésére a vasút jogosult, függetlenül attól, hogy a feladó/átvevő az esetleges kárt megtérítette, illetőleg e Megállapodás alapján más fuvardíjpótlékot is fizetett.

4. § A vasúti kocsinak a megengedett terhelési határt meghaladó túlterhelése esetében a következők szerint kell eljárni:

1. a küldeménynek a feladási vasúton megállapított tömegtöbbletét le kell rakni és a feladó rendelkezésére kell bocsátani;

2. a küldeménynek valamelyik átmeneti vasúton vagy a rendeltetési vasúton megállapított tömegtöbbletét a vasút lerakja és a szükséges példányszámban kiállított utánküldési rovatlappal, lehetőség szerint a főküldeménnyel egyidejűleg, a rendeltetési állomásra továbbítja;

3. a küldemény tömegtöbbletének lerakásáért és berakásáért, valamint fuvarozásáért járó díjakat, mint önálló küldeményért kell beszédni és az eredeti fuvarlevélbe bejegyezni.

Ezek a rendelkezések értelemszerűen olyan esetekre is érvényesek, amikor az árunak a feladó által a fuvarlevélbe beírt helytelen tömege következtében a megengedett tengelyterhelést (8. Cikk 3. §) túllépik.

13. Cikk

Díjszabások. A fuvar költségek és a fuvardíjpótlékok számítása

1. § A fuvar költségeket, amelyek alatt az áru fuvarozásáért járó díjat, a kísérő, a közúti járműszerelvény gépkocsivezetőjének menetdíját, a mellékdíjakat és a fuvarozással kapcsolatos egyéb, az áru fuvarozásra való felvétele és az átvevőnek történt kiszolgáltatása közötti időszakban felmerült költségeket kell érteni, a fuvarozási szerződés megkötésének napján érvényes, következő díjszabások szerint kell számítani:

1. szomszédos országok vasúti állomásainak egymás közötti forgalmában a feladási és a rendeltetési ország vasútjain végzett fuvarozásért

- az ezen országok vasútjain az ilyen fuvarozáshoz alkalmazott díjszabások alapján;

2. átmeneti vasutak közbeiktatásával való forgalomban a feladási és a rendeltetési ország vasútjain végzett fuvarozásért

- az ezen országok vasútjain az ilyen fuvarozáshoz alkalmazott díjszabások alapján;

míg az átmeneti vasutakon végzett fuvarozásért

- a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás alapján.

2. § A fuvardíjat a feladó által a fuvarlevélben előírt határállomásokon át, az alkalmazott díjszabás által meghatározott legrövidebb távolságra kell számítani.

Ha a küldeményt más határállomásokon át rövidebb útvonalon továbbítják, mint amelyet a feladó a fuvarlevélben előírt, a fuvardíjat ezeken a határállomásokon át, az alkalmazott díjszabás által meghatározott legrövidebb távolságra kell számítani.

3. § A feladási és a rendeltetési ország vasútjain felmerülő fuvar költségeket és fuvardíjpótlékokat helyi pénznemben, az átmeneti vasutakon végzett fuvarozás költségeit és fuvardíjpótlékait az érdekelt vasutak által a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás pénznemében kell felszámítani.

4. § A vasút részére meg kell téríteni a fuvarozás közben felmerült, ezen belül az alkalmazott díjszabásokban nem szereplő költségeket, mint pl. a rakományigazítás költségeit, a rakományigazítással összefüggő átrakás költségeit, a göngyöleg és a csomagolás helyreállításának költségeit, ha ez az áru épségének megóvása érdekében szükséges, az áru megóvása érdekében alkalmazott letakarás és ponyvahasznalet költségeit, ha az áru letakarása nem a vasút köteleességét képezi. Ezeket a költségeket minden küldeményre külön-külön kell megállapítani és megfelelő bizonylatokkal igazolni.

Ezeket a költségeket a vasút a fuvarokmányokba bejegyzi, és ha azok a feladási vasúton merültek fel, a feladótól, ha pedig a rendeltetési vasúton merültek fel, az átvevőtől szedi be. Ha ezek a költségek átmeneti vasúton merültek fel, azokat a feladótól vagy az átvevőtől kell beszédni aszerint, hogy ezen az átmeneti vasúton melyikük viseli a fuvar költségeket. Azon esetekben, amikor az átmeneti vasúton felmerülő

fuvardíjat a feladó vagy az átvevő olyan költségviselő (szállítmányozó, bérmentesítési ügynök stb.) útján fizeti, amely az átmeneti vasúttal az azon felmerülő fuvardíjak fizetéséről bérmentesítési megállapodást kötött, ezeket a költségeket a költségviselőtől (szállítmányozótól, bérmentesítési ügynöktől stb.) az átmeneti vasúton érvényes belföldi szabályozás rendelkezései szerint kell beszédni.

5. § Amennyiben útközben szükségessé válik az árunak egy vasúti kocsiból egy vagy több azonos nyomközű vasúti kocsiba való átrakása, akkor a vasút a fuvardíjat úgy számítja fel, mintha az árut egy küldeményként abban a vasúti kocsiban fuvaroznák, amelybe azt a feladási állomáson berakták, és amely eredetileg a fuvarlevélben szerepelt. Ha ez az útközbeni átrakás nem a feladó hibájából válik szükségessé, a vasút nem számít fel átrakási költséget.

5a. § Ha az SZMGSZ 3. cikk 2. § 2. pontja értelmében a vagononkénti szállítmány továbbításakor a rakományt az eltérő nyomtávú csatlakozó vasútvonal határállomásán egy vagonból két vagy több, más nyomtávú teherkocsira rakják át bizonyos okok miatt, például az előbbi teherkocsi paraméterei eltérnek a másik teherkocsi(k) paramétereitől, az új vagon kocsiszekrény paraméterei nem egész számú többszörösei a rakományegység méreteinek vagy nem felelnek meg az SZMGSZ 14. mellékletének a rakomány elhelyezésére és rögzítésére vonatkozó követelményeinek, akkor az átrakást követően a rakományt továbbító vasút jogosult ugyanolyan fuvardíjat felszámítani a vagonokból átrakott rakományért, mintha az önálló vagononkénti szállítmány lenne.

Az átrakó állomás a fuvarlevél „Fizetési elszámolások” rovatában az alábbi bejegyzést tünteti fel: „Átrakva ... vagon(ok)ba (a vagonok mennyiségének feltüntetésével) ... ok miatt”, az ok konkrét leírásával, és pedig:

kisebb térfogatú kocsiszekrényű (kisebb hosszúságú, szélességű vagy magasságú) vagonok felhasználása (konkrétan);

kisebb teherbírású vagonok felhasználása (konkrétan);

átrakás csatolt vagonból vagy ___ elemű vagonegységből (a mennyiség feltüntetésével);

a kocsiszekrény paraméterei nem többszörösei a rakományegység méreteinek (konkrétan feltüntetendő);

az SZMGSZ 14. melléklete követelményeinek teljesítése (ügymint: az SZMGSZ 14. mellékletében feltüntetett konkrét sémák szerint elhelyezett rakomány rétegeinek, sorainak, tömegének vagy rakományegységei számának korlátozásai, az NTU számára - a teherkocsi térfogatának vagy padlófelületének bizonyos részét elfoglaló rögzítő eszközök felhasználásának szükségessége; a rakomány és a rögzítő eszközök teherkocsi elemeire gyakorolt megengedett együttes igénybevételének túllépése; a rakomány közös súlypontjának a vagonban vagy a megrakott vasúti teherkocsi súlypontjának a sínfejek szintjétől való távolságának betartása; a rakomány elhelyezkedése az úrszelvényben; a megrakott vasúti teherkocsi szélhatásnak kitett felülete megengedett méretének túllépése stb.);

egyéb okok - konkrétan feltüntetendő;

a bejegyzést a munkatárs aláírásával és a vasútállomás bélyegzőjével hitelesíti.

A felsoroltakat az átrakó vasútállomás abban az esetben tünteti fel, ha azokra az átrakott rakományt továbbszállító vasutaknak szüksége van, amiről utóbbiak tájékoztatják az átrakó vasutakat.

6. § A küldeménynek a határállomásokon más nyomközű vasúti kocsiba végzett átrakásáért vagy a vasúti kocsi forgóvázcseréjéért a vasút mellékdíjakat számít fel (beleértve a vasút által rendelkezésre bocsátott és az átrakott áru rögzítését szolgáló felszerelések és anyagok - rakoncák, huzalok, szegek, alátétek stb. - költségeit is):

1. ha az áru átrakását vagy a forgóvázak cseréjét más nyomközű forgóvázakra a rendeltetési vasút végzi, akkor az ezen a vasúton érvényes belföldi díjszabás szerint;

2. más esetekben a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás szerint.

14. Cikk

Fuvarozási határidő

1. § A fuvarozási határidőt a küldemény teljes fuvarozási útvonalára a következő normák alapján kell meghatározni:

1.	gyorsáru esetén	
1.1.	kezelési idő	1 nap
1.2.	fuvarozási idő kisárunál vagy közepes konténerben a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasúton, megkezdett 200 díjszabási kilométerenként	1 nap
1.3.	fuvarozási idő kocsis- és huckepack rakományoknál és nagykonténerben a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasúton, megkezdett 320 díjszabási kilométerenként	1 nap
1.4.	fuvarozási idő személyszállító vonattal továbbított kocsirakományoknál (7. Cikk 4. §) a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasúton, megkezdett 420 díjszabási kilométerenként	1 nap
2.	teheráru esetén	
2.1.	kezelési idő	1 nap
2.2.	fuvarozási idő kisárunál vagy közepes konténerben a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasúton, megkezdett 150 díjszabási kilométerenként	1 nap
2.3.	fuvarozási idő kocsis- és huckepack rakományoknál és nagykonténerben a fuvarozásban részt vevő valamennyi vasúton, megkezdett 200 díjszabási kilométerenként	1 nap

A fuvarozási határidő a küldeménynek a fuvarlevéllel együtt fuvarozásra történt átvétele napját követő nap 0.00 órájával kezdődik. Ha a vasút az árut előzetes megőrzés mellett vette fel fuvarozásra, a fuvarozási határidő a berakás napját követő nap 0.00 órájával kezdődik. A berakás napját be kell jegyezni a fuvarlevélbe.

2. § A fuvarozási időt a feladási állomástól a rendeltetési állomásig ténylegesen megtett távolság alapján kell számítani.

3. § A fuvarozási határidő mindenkor két nappal meghosszabbodik, ha

1. a küldeményt más nyomközű vasúti kocsiba rakják át;

2. a vasúti kocsis forgóalvázait más nyomközű forgóalvázakra cserélik ki;

3. a vasúti kocsit komphajóval továbbítják.

4. § Rakszelvényen túlérő küldemények fuvarozása esetén a jelen cikk 1. és a 3. §-ában foglaltak szerint számított fuvarozási határidőt 100%-kal meg kell növelni.

5. § A fuvarozási határidő meghosszabbodik:

1. a vám- és más hatósági kezelések elvégzése céljából történő feltartóztatás időtartamával;

2. a fuvarozás megkezdését vagy folytatását átmenetileg akadályozó, a vasút hibáján kívül beállott forgalomszünetelés időtartamával;

3. a fuvarozási szerződés módosításával okozott késedelem időtartamával;

4. az olyan feltartóztatás időtartamával, amely abból ered, hogy a vasút ellenőrzi, egyezik-e az áru a fuvarlevél adataival, vagy megtartották-e a különleges feltételek mellett fuvarozható árukra vonatkozó biztonsági szabályokat, feltéve, hogy az ellenőrzés során szabálytalanságot állapítottak meg;

5. állatoknak a vasúti kocsiból történő kivezetése, itatása vagy állat-egészségügyi vizsgálata elvégzéséből eredő állomási feltartóztatás időtartamával;

6. tömegtöbblet lerakására, az árun, a göngyölegesen vagy a csomagoláson végzett javítási munkákra, valamint a küldemény átrakására és rakományigazítására fordított munkák időtartamával, feltéve, hogy azok a feladó hibájából váltak szükségessé;

7. egyéb feltartóztatások időtartamával, feltéve, hogy ezek a feladó vagy az átvevő hibájából váltak szükségessé.

A vasút köteles a küldemény olyan feltartóztatásának okát és időtartamát a fuvarlevélnek a „Fuvarozási határidő meghosszabbítása” rovatába bejegyezni, amely a vasutat a fuvarozási határidő meghosszabbítására jogosítja.

6. § A fuvarozási határidőt megtartottnak kell tekinteni, ha a küldemény a határidő lejártáig a rendeltetési állomásra megérkezik, a vasút erről az átvevőt értesíti és a küldeményt rendelkezésére bocsátja. Az átvevő értesítése a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint történik.

Ha a küldeményt a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint az átvevőnek a fuvarlevélben megjelölt címre házhoz kell fuvarozni, a fuvarozási határidő akkor tekinthető megtartottnak, ha a küldeményt a fuvarozási határidő lejártáig az átvevőnek házhoz fuvarozzák.

Azokban az esetekben, amikor a küldemény egy részét utánküldési rovatlappal továbbítják, a fuvarozási határidő számítására a küldeménynek az a része mérvadó, amelyik az eredeti fuvarlevéllel együtt érkezik meg.

7. § A fuvarozásban részt vevő vasutak eltérő fuvarozási határidőkről is megállapodhatnak.

III. RÉSZ

A FUVARÓZÁSI SZERZŐDÉS VÉGREHAJTÁSA

15. Cikk

A fuvar költségek fizetése

1. § A 13. Cikkben foglaltak alapján számított fuvar költséget a következők szerint kell beszédni:

1. a feladási vasúton végzett fuvarozásért - a feladási állomáson a feladótól vagy a feladási vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint;

2. a rendeltetési vasúton végzett fuvarozásért - a rendeltetési állomáson az átvevőtől vagy a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint;

3. az átmeneti vasutakon végzett fuvarozásért - a feladási állomáson a feladótól vagy a rendeltetési állomáson az átvevőtől. Több átmeneti vasúton végzett fuvarozás esetén megengedett, hogy a költségeket egy vagy több átmeneti vasúton a feladó, a fennmaradó átmeneti vasutakon pedig az átvevő viselje. A fuvar díj fizetésének ez a rendje akkor alkalmazható, ha erről a vasutak egymás között megállapodtak;

4. az átmeneti vasutakon végzett fuvarozásért - a feladótól vagy az átvevőtől olyan költségviselő (szállítmányozó, bérmentesítési ügynök stb.) útján, amely valamennyi átmeneti vasúttal a fuvar költségek fizetéséről bérmentesítési megállapodással rendelkezik.

2. § Amennyiben a feladó az átmeneti vasutakon felmerülő fuvar költségeket magára vállalja, köteles a fuvarlevélnek „A feladó a következő átmeneti vasutakon vállalja magára a költségeket” rovatában feltüntetni ezeket a vasutakat a 12.5. számú mellékletben foglaltak szerinti cégjeleikkel.

Ha a feladó egyetlen átmeneti vasúton felmerülő fuvar költségeket sem vállalja magára, köteles a fuvarlevélnek „A feladó a következő átmeneti vasutakon vállalja magára a költségeket” rovatába bejegyezni: „Nem (cirill szöveg)”. Azokat a fuvar költségeket, amelyeket a feladó az átmeneti vasutakon nem vállalt magára, az átvevőre áthárítottak kell tekinteni, és a rendeltetési állomáson attól beszédni.

Abban az esetben, ha a feladó a fuvarlevélnek „A feladó a következő átmeneti vasutakon vállalja magára a költségeket” rovatába az előírt bejegyzést, a „Nem” szót nem írta be, az átmeneti vasutakon felmerülő fuvar költségeket az átvevőre áthárítottak kell tekinteni, és a rendeltetési állomáson attól beszédni.

Abban az esetben, ha a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás szerint az átmeneti vasutakon végzett fuvarozás költségeit a feladónak kell megfizetnie, ezeknek a költségeknek az átvevőre történő áthárítása nem megengedett. Abban az esetben, ha a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás szerint az átmeneti vasutakon végzett fuvarozás költségeit az átvevőnek kell megfizetnie, ezeknek a költségeknek a feladó által történő megfizetése nem megengedett.

Amennyiben a fuvar díj fizetése az átmeneti vasutakon költségviselő (szállítmányozó, bérmentesítési ügynök stb.) útján történik, a feladó a fuvarlevélnek „A feladó a következő átmeneti

vasutakon vállalja magára a költségeket” rovatába köteles bejegyezni az átmeneti vasút - amelyen a fizetés történik - rövidített megnevezését, az illető átmeneti vasúton felmerülő költségeket fizető költségviselő megnevezését és a részére kiadott költségviselői kódszámot. A megjelölt adatokat a fuvarozásban részt vevő valamennyi átmeneti vasútra meg kell adni.

3. § Az árunak két szomszédos ország közötti fuvarozásánál a határállomásokon másik nyomközű vasúti kocsiba végzett átrakás vagy a forgóalvázak másik nyomközű forgóalvázakra való cseréjének díjait a vasút az átvevőtől szedi be, függetlenül attól, hogy ezeket a műveleteket az átvevő vasút (13. Cikk 6. § 1. pont) vagy az átadó vasút (13. Cikk 6. § 2. pont) végzi.

Az árunak átmeneti vasutakon végzett fuvarozása esetében a feladási vasút és az átmeneti vasutak határállomásain a másik nyomközű kocsiba történő átrakásért vagy a forgóalvázaknak másik nyomközű forgóalvázakra való cseréjéért a 13. Cikk 6. § 2. pontja szerint felszámított díjakat a vasút a feladótól, az átvevőtől vagy költségviselőtől (szállítványozótól, bérmentesítési ügynöktől stb.) szedi be aszerint, hogy az átmeneti vasutakon ezeket a költségeket melyikük fizeti. A rendeltetési vasút határállomásán a másik nyomközű vasúti kocsiba végzett átrakásért vagy a forgóalvázaknak másik nyomközű forgóalvázakra való cseréjéért a 13. Cikk 6. §-ának 1. pontja szerint felszámított díjakat az átvevőtől szedi be a vasút.

4. § Ha az átvevő a küldemény átvételét megtagadja, az azt terhelő összes költséget és fuvardíjpótlékot a feladó köteles megfizetni.

5. § Ha a díjszabást a vasút helytelenül alkalmazta, vagy a fuvar költségeket tévesen számította fel, valamint ha azokat nem szedte be, a hiányzó összeget utólag kell megfizetni, a többletet pedig vissza kell téríteni. A beszédetlen vagy a mértéken felül beszédett fuvar költségeik elszámolását a fuvarozási szerződés megkötésének napján érvényes díjtételekkel kell végezni.

Az a vasút, amely a költségeket a feladóval vagy az átvevővel elszámolja, érvényes belföldi szabályozása szerint szedi be a hiányzó összeget vagy téríti vissza a többletösszeget.

A hiányzó összeget nem szedi be és a többletösszeget nem téríti vissza a vasút, ha az fuvarlevelenként kevesebb, mint 5 CHF.

6. § A fuvar költségeket és a fuvardíjpótlékokat a vasút annak az országnak a pénznemében szedi be, amely országban a fizetést végzik.

Ha a költségek nem annak az országnak a pénznemében vannak kifejezve, ahol azokat be kell szedni, a költségeket a fizetés napján és helyén érvényes árfolyamon ennek az országnak a pénznemére kell átszámítani.

7. § E cikk rendelkezései nem alkalmazhatók, ha két szomszédos ország vasútjainak állomásai között olyan közvetlen (köteléki) díjszabás van érvényben, amely a költségek beszedéséről másként rendelkezik.

16. Cikk

Utánvét. Kézpénzelőleg

Az utánvét és a kézpénzelőleg nem megengedett.

17. Cikk

A küldemény kiszolgáltatása. A küldemény kutatása

1. § A vasút köteles a küldeményt a rendeltetési állomásra való megérkezése és a fuvarlevél szerint az átvevőt terhelő összes költség kiegyenlítése után az eredeti fuvarlevéllel és az „értesítőlevél az áru megérkezéséről” megnevezésű lapjával (a fuvarlevél 1. és 5. lapjai) együtt az átvevőnek kiszolgáltatni; az átvevő köteles a költségeket megfizetni és a küldeményt átvenni.

A küldeményt a rendeltetési vasúton érvényes belföldi előírások szerint a költségeknek az átvevő általi kiegyenlítése előtt is ki lehet szolgáltatni.

Az átvevő a küldemény átvételét csak akkor tagadhatja meg, ha az áru állapota sérülés, romlás miatt vagy más okból annyira megváltozott, hogy eredeti rendeltetésének megfelelő teljes vagy részleges felhasználása nem lehetséges.

2. § A fuvarlevél szerint a vasútnak járó díjakat még akkor is teljes összegben kell megfizetni, ha a fuvarlevélben feltüntetett áru egy része hiányzik. Ebben az esetben az átvevő jogosult az áru ki nem szolgáltatott része után a fuvarlevél szerint fizetett összeget a 29. Cikkben foglaltak alapján benyújtott felszólamlás útján visszaigényelni.

3. § Göngyölegben fuvarozott árut, ha tömegét a csomagolásnál megállapítják és minden küldeménydarabon feltüntetik, valamint az egységes szabványtömegű küldeménydarabokat a vasút utánmérlegelés nélkül szolgáltatja ki, amennyiben azok göngyölege, illetőleg csomagolása ép.

4. § A küldemény kiszolgáltatására egyebekben az SZMGSZ rendelkezéseit és az SZMGSZ szükséges rendelkezéseinek hiányában a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozást kell alkalmazni.

5. § Ha a vasút a küldeményt a fuvarozási határidő leteltétől számított 30 napon belül nem szolgáltatja ki az átvevőnek, a feladó vagy az átvevő jogosult a vasúttól a küldemény kutatását kérni.

A kérelmet a feladó a feladási állomáson, az átvevő a rendeltetési állomáson nyújthatja be a 15. számú mellékletnek megfelelő nyomtatványon 2 példányban, a fuvarlevél másodpéldány (a fuvarlevél 3. lapja) vagy az eredeti fuvarlevél és az „értesítőlevél az áru megérkezéséről” megnevezésű lapja (a fuvarlevél 1. és 5. lapjai) egyidejű bemutatásával, legkésőbb a fuvarozási határidő lejártától számított három hónapon belül.

A feladási vagy a rendeltetési állomás keletbélyegzőjének lenyomatával és a kérelmet átvevő dolgozójának aláírásával mindkét példányon köteles elismerni a kérelem átvételét; az egyik példányt a kérelmezőnek vissza kell szolgáltatni.

A küldemény kutatására irányuló kérelem nem tekinthető a 29. Cikk szerinti felszólamlásnak.

6. § Az átvevő elveszettnek tekintheti a küldeményt, ha a 14. Cikkben foglaltak alapján kiszámított fuvarozási határidő lejárata követő 30 napon belül a vasút az átvevőnek azt nem szolgáltatotta ki, és a rendeltetési állomás az átvevő által bemutatott fuvarlevél másodpéldányának (a fuvarlevél 3. lapja) vagy eredeti fuvarlevélnek és az „értesítőlevél az áru megérkezéséről” megnevezésű lapjának (a fuvarlevél 1. és 5. lapjai) „Az áru megnevezése” rovatába „Az áru nem érkezett meg (cirill szöveg)” bejegyzést tett. A rendeltetési állomás ezt a bejegyzést keletbélyegzőjének lenyomatával igazolni köteles.

Amennyiben a küldemény az említett határidő eltelte után a rendeltetési állomásra mégis megérkezik, az állomás köteles erről az átvevőt értesíteni. Ha a küldemény a fuvarozási határidő lejárata követő 6 hónapon belül megérkezik, az átvevő köteles azt átvenni, és a vasútnak azokat az összegeket visszafizetni, amelyeket a vasút kártérítés címén az áru elveszéséért, a fuvardíj és a fuvarozással kapcsolatos egyéb költségek megtérítéseként részére kifizetett.

Amennyiben a küldemény elveszéséért járó kártérítést és a felmerült fuvar költségeket a vasút a feladónak fizette ki, a feladó köteles ezt az összeget a vasútnak visszafizetni. Az átvevő mindazonáltal jogosult a fuvarozási határidő túllépésével, valamint a megtalált küldemény részbeni hiányával, tömegének csökkenésével, sérülésével, romlásával vagy más természetű minőségromlásával kapcsolatos kártérítési igényét érvényesíteni.

18. Cikk

Kereskedelmi jegyzőkönyv

1. § A vasút köteles kereskedelmi jegyzőkönyvet felvenni, ha a küldemény állapotát, tömegét vagy darabszámát, valamint a fuvarlevél meglétét a fuvarozás alatt vagy a kiszolgáltatás alkalmával ellenőrzi és ennek során megállapítja, hogy:

1. a küldemény teljes mértékben vagy részben elveszett, tömege csökkent, az áru megsérült, megromlott vagy minőségének más természetű romlása következett be;

2. a fuvarlevélben feltüntetett adatok és a tényleges küldemény között az áru megnevezését, tömegét és darabszámát, az árudarabok jeleit (jelzéseit) és számait, átvevőjének és rendeltetési állomásának megnevezését illetően eltérés van;

3. a küldeményhez tartozó fuvarlevél, illetőleg a fuvarlevél egyes lapjai vagy a fuvarlevélhez tartozó küldemény hiányzik;

4. a feladó által a küldeményhez felhasznált és a fuvarlevélben felsorolt rakszerek teljes mértékben vagy részben hiányoznak.

Azon állomás, amely egy vagy több ilyen rendellenességet megállapít, SZMGSZ fuvarlevéllel végzett fuvarozásnál köteles az SZMGSZ 16. számú mellékletének megfelelő mintájú, CIM/SZMGSZ fuvarlevéllel végzett fuvarozásnál pedig az SZMGSZ 22. számú melléklete 8.1. függelékének megfelelő mintájú kereskedelmi jegyzőkönyvet felvenni.

A kereskedelmi jegyzőkönyvet azonban csak akkor kell felvenni, ha az előbb felsorolt rendellenességek kizárólag a küldemény fuvarozásra való felvétele és annak kiszolgáltatása közötti időben keletkeztek.

A kereskedelmi jegyzőkönyv felvételének tényét az állomás köteles a fuvarlevél „Kereskedelmi jegyzőkönyv” rovatába bejegyezni.

Kereskedelmi jegyzőkönyvet kell felvenni akkor is, ha fuvarlevél nélküli üres magán(privát)kocsi vagy bérelt kocsi, illetőleg kocsi nélküli fuvarlevél tényállása kerül megállapításra.

2. § Ha az átvevő a küldemény kiszolgáltatása során az e cikk 1. §-ában megnevezett rendellenességet észlel és erről a rendellenességről a vasút nem vett fel kereskedelmi jegyzőkönyvet, a rendeltetési állomástól köteles haladéktalanul kérni a kereskedelmi jegyzőkönyv felvételét.

A rendeltetési állomás jogosult a kereskedelmi jegyzőkönyv felvételét megtagadni, ha:

1. kizárt, hogy a kérdéses rendellenesség a küldemény fuvarozásra való felvétele és annak kiszolgáltatása közötti időben keletkezett;

2. a tömegcsökkenés mértéke nem haladja meg az e cikk 5. §-ában megadott megengedett értékeket.

3. § Amennyiben a rendeltetési vasúton érvényes belföldi előírások a kereskedelmi jegyzőkönyv felvételét a küldemény kiszolgáltatása után is megengedik, az átvevő jogosult az e cikk 1. §-ában megnevezett és a küldemény kiszolgáltatásánál fel nem ismerhető rendellenesség esetén a rendeltetési állomástól a kereskedelmi jegyzőkönyvnek a küldemény kiszolgáltatása utáni felvételét kérni. Ezt a kérelmet az átvevő köteles a rendellenesség megállapítása után haladéktalanul, legkésőbb azonban a küldemény kiszolgáltatását követő 3 napon belül a rendeltetési állomáshoz benyújtani. A kereskedelmi jegyzőkönyvnek a rendeltetési állomás általi felvételéig az átvevő nem változtathatja meg a küldemény állapotát, kivéve ha az a további károsodás megakadályozása érdekében szükséges. Az átvevő a vasúti kocsi, konténerről, közúti járműszerelvényről, közúti cserefelépítményről, pótkocsiról, félpótkocsiról, gépkocsiról, traktorról vagy más önjáró gépről a kiszolgáltatás után levett kocsizárakat vagy biztonsági kocsizárakat a rendeltetési állomásnak köteles átadni.

A rendeltetési állomás jogosult a kereskedelmi jegyzőkönyv felvételét megtagadni, ha

1. a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás kereskedelmi jegyzőkönyv felvételét a küldemény kiszolgáltatása után nem engedi meg;

2. az átvevő a rendellenesség megállapítása után nem haladéktalanul, hanem a küldemény kiszolgáltatását követő három napon túl nyújtotta be kérelmét a rendeltetési állomásnak;

3. az áru állapotát az átvevő megváltoztatta anélkül, hogy arra a további károsodás megakadályozása érdekében szükség lett volna;

4. kizárt, hogy a kérdéses rendellenesség a küldemény fuvarozásra való felvétele és a kiszolgáltatása közötti időben keletkezett;

5. a tömegcsökkenés mértéke nem haladja meg az e cikk 5. §-ában megadott megengedett értékeket;

6. az átvevő az általa a vasúti kocsiról, konténerről, közúti járműszerelvényről, közúti cserefelépítményről, pótkocsiról, félpótkocsiról, gépkocsiról, traktorról vagy más önjáró gépről levett kocsizárakat vagy biztonsági kocsizárakat nem adta át a rendeltetési állomásnak.

4. § Amennyiben a rendeltetési állomás az e cikk 2. és 3. §-ában foglaltak alapján végzett vizsgálat során megállapítja, hogy az átvevőnek a kereskedelmi jegyzőkönyv felvételére irányuló kérelme indokolatlan, jogosult az átvevőtől a kérelem alapján történt ellenőrzéssel összefüggő kiadásainak megtérítését, valamint bírság megfizetését igényelni, ha a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás ilyen bírságról rendelkezik.

5. § Abban az esetben, ha a 24. Cikk 1. §-ában megnevezett, természeti tulajdonságainál fogva a fuvarozás közben tömegvesztésnek kitett áru tömegének egy útközbeni állomáson végzett ellenőrzése során a fuvarlevélben megadott tömeggel szemben csökkenést állapítanak meg, akkor erről a tömegvesztésről csak abban az esetben kell kereskedelmi jegyzőkönyvet felvenni, ha annak mértéke a 24. Cikk 1. §-ában megadott értéket meghaladja. Ha azonban az ellenőrzés során megállapított tömegvesztés a 24. Cikk 1. §-ában megadott értéket nem haladja meg, a vasút nem vesz fel kereskedelmi jegyzőkönyvet; ebben az esetben az ellenőrzés alkalmával megállapított tömeget a vasút a fuvarlevélnek „A vasút bejegyzései” rovatába köteles bejegyezni.

Ha a vasút olyan áru tömegének egy útközbeni vagy a rendeltetési állomáson tartott ellenőrzése során, amelynek tömege - az áru természeténél fogva - a fuvarozás során nem csökkenhet, a fuvarlevélben megadott tömeghez viszonyított csökkenését állapítja meg, csak akkor köteles erről a tömeghiányról kereskedelmi jegyzőkönyvet felvenni, ha a fuvarlevélben megadott tömegtől való eltérés 0,2%-nál nagyobb mértékű. Ha azonban az ellenőrzés során megállapított tömeg a fuvarlevélben megadott tömegtől 0,2%-nál kisebb mértékben tér el, a fuvarlevélben megadott tömeget helyesnek kell tekinteni. Hasonlóképpen kell eljárni, ha a tömeg ellenőrzése során tömegtöbbletet állapít meg a vasút.

6. § A kereskedelmi jegyzőkönyvet az SZMGSZ 16. számú mellékletének vagy az SZMGSZ 22. számú melléklete 8.1. függelékének megfelelő mintán megnevezett állomási dolgozó köteles aláírni. Ha a kereskedelmi jegyzőkönyvet a rendeltetési állomáson veszi fel a vasút, azt az átvevő vagy a küldemény átvételére általa meghatalmazott személy is köteles aláírni.

Ha az átvevő nem ért egyet a kereskedelmi jegyzőkönyvbe beírt adatokkal, jogosult erre vonatkozó észrevételeit a kereskedelmi jegyzőkönyvbe bejegyezni, amennyiben azt a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás lehetővé teszi.

7. § A küldemény elveszése, tömegcsökkenése, sérülése, romlása vagy más természetű minőségromlása okainak és mértékének, valamint a kár nagyságának megállapítására a rendeltetési ország belföldi jogszabályaival és előírásaival összhangban szakértői szemlét lehet kérni.

8. § A kereskedelmi jegyzőkönyv egy példányát a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozásban előírt rendben az átvevőnek kell kiszolgáltatni.

9. § Az e cikk 2-8. §-ának az átvevőre vonatkozó rendelkezései a feladóra is érvényesek, amennyiben a küldeményt a vasút a 20. Cikk 2. §-ának 1. pontjában foglaltak értelmében a feladónak visszafuvarozza, vagy egy harmadik személynek továbbítja, ha a küldeményt a 21. Cikk 3. §-ában hivatkozott belföldi szabályozásnak megfelelően szolgáltatja ki számára.

19. Cikk

A vasút zálogjoga

1. § A fuvarozási szerződésből eredően felmerülő összes költségeinek biztosítására a vasutat az árura zálogjog illeti meg. Ez a jog addig hatályos, amíg az áru a vasút őrzetében van.

2. § A zálogjog hatályát annak az országnak a jogszabályai és előírásai határozzák meg, ahol az árut ki kell szolgáltatni.

IV. RÉSZ

A FUVAROZÁSI SZERZŐDÉS MÓDOSÍTÁSA

20. Cikk

A fuvarozási szerződés módosításának joga és eljárása

1. § A fuvarozási szerződés módosításának joga a feladót és az átvevőt egyaránt megilleti.

A Vietnami Szocialista Köztársaságba, a Kínai Népköztársaságba vagy a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságba irányuló fuvarozásnál, ha a küldemény fuvarlevél szerinti átvevője állami szervezet, akkor a fuvarozási szerződést a rendeltetési ország határállomásain ezen országok külkereskedelmi szervezeteinek meghatalmazottjai módosíthatják.

2. § A feladó a fuvarozási szerződést a következők tekintetében módosíthatja:

1. a küldeményt a feladási állomáson visszakérheti;

2. módosíthatja a rendeltetési állomást; ilyenkor szükség szerint elő kell írnia azokat a határállomásokat, amelyeken át a küldeményt a fuvarozási szerződés módosítása után továbbítani kell, továbbá a szerződés módosítása miatt előforduló átmeneti vasutakon végzett fuvarozás költségviselőjét, ha ezeken a vasutakon a fuvaroköltségek fizetése költségviselő (szállítmányozó, bérmentesítési ügynök stb.) útján történik;

3. módosíthatja a küldemény átvevőjének személyét;

4. kérheti, hogy a küldeményt a feladási állomásra küldjék vissza.

3. § Az átvevő a fuvarozási szerződést a következők tekintetében módosíthatja:

1. módosíthatja a küldemény rendeltetési állomását a rendeltetési országon belül;

2. módosíthatja a küldemény átvevőjének személyét.

Az átvevő a fuvarozási szerződés módosítását e Megállapodás alapján csak a rendeltetési ország belépő határállomásán és csak akkor kérheti, ha a vasút az árut erről az állomásról még nem továbbította.

Ha a küldemény a rendeltetési ország belépő határállomását már elhagyta, az átvevő a fuvarozási szerződés módosítását csak a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint kérheti.

4. § A fuvarozási szerződés olyan módosítása, amely a küldemény megosztását vonja maga után, nem megengedett.

5. § A fuvarozási szerződés a feladónak vagy az átvevőnek a 17. számú melléklet mintája szerinti írásbeli nyilatkozata alapján változtatható meg. A rendeltetési vasút az átvevőnek a fuvarozási szerződés módosítását igénylő nyilatkozatához az e vasúton érvényes belföldi szabályozás szerinti nyomtatványt is használhatja.

A feladó a fuvarozási szerződés módosítását igénylő nyilatkozatát, annak az OSZZSD hivatalos nyelveire történő lefordítását illetően, a 7. Cikk 2. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően köteles kitölteni.

A fuvarozási szerződés módosítását igénylő nyilatkozatot egy példányban, minden egyes küldeményre külön kell kitölteni, és azt a feladó a feladási állomásnak, az átvevő pedig a rendeltetési ország belépő határállomásának nyújthatja be. A feladó a nyilatkozat szövegét köteles a fuvarlevél másodpéldánynak (a fuvarlevél 3. lapja) „Az áru megnevezése” rovatába is bejegyezni, és azt a nyilatkozattal egyidejűleg a vasútnak bemutatni.

Az átvevő több fuvarozási szerződés módosítását is kérheti egy nyilatkozattal, amennyiben a vasút ezeket a küldeményeket kocsicsoportban továbbítja, és a módosított fuvarozási szerződés szerint ezeket a küldeményeket ugyanarra a rendeltetési állomásra, ugyanazon átvevő részére kell küldeni.

A feladási állomás a fuvarozási szerződés módosítását igénylő nyilatkozat átvételét a fuvarlevél másodpéldányon a feladó nyilatkozata alatt keletbélyegzőjének lenyomatával és a nyilatkozatot átvevő állomási dolgozó aláírásával köteles elismerni; a feladási állomás a fuvarlevél másodpéldányt köteles a feladónak visszaadni.

Az átvevő a fuvarozási szerződés módosítását igénylő nyilatkozatot a fuvarlevél másodpéldány bemutatása nélkül is tehet.

6. § A feladási állomás vagy a határállomás, ha a küldemény ezen már áthaladt, köteles a feladónak a fuvarozási szerződés módosítását igénylő nyilatkozatáról - a feladó költségére - az útvonalon fekvő állomásokat és a rendeltetési állomást távirattal értesíteni. A táviratot meg kell erősíteni a fuvarozási szerződés módosítását igénylő eredeti nyilatkozatnak a távirat alapján a küldeményt feltartóztató állomásra történő elküldésével. Ez az állomás azonban a feladási állomás távirati közlése alapján, a feladó írásos nyilatkozata megérkezésének megvárása nélkül is köteles a fuvarozási szerződést módosítani.

A vasút ilyen esetben nem felel a feladó nyilatkozatát tartalmazó távirat szövegének esetleges hibás továbbításáért.

7. § A feladónak a fuvarozási szerződés módosítására vonatkozó joga megszűnik, amikor az átvevő a fuvarlevelet átveszi vagy a küldemény a rendeltetési vasút belépő határállomására megérkezik, amennyiben erre az állomásra már megérkezett az átvevőnek a fuvarozási szerződés megváltoztatását igénylő írásos nyilatkozata vagy a rendeltetési állomásnak erről szóló távirati közlése.

8. § A feladó nem felel a fuvarozási szerződésnek az átvevő írásos nyilatkozata vagy a rendeltetési állomás távirati közlése alapján történt módosításából származó következményekért.

9. § A fuvarozási szerződést a feladó és az átvevő egyaránt csak egy alkalommal változtathatja meg.

10. § A vasút csak abban az esetben tagadhatja meg a fuvarozási szerződés módosítását, vagy késleltetheti annak végrehajtását, ha:

1. a rendelkezést az írásos nyilatkozat, illetőleg a feladási vagy rendeltetési állomás távirati közlésének megérkezésekor a rendeltetési vasútnak a fuvarozási szerződés módosítására kötelezett állomása nem tudja végrehajtani;

2. a végrehajtás a vasúti üzemet zavarná;

3. a végrehajtás ellenkezik azon országok jogszabályaival és előírásaival, amelyek vasútjai a fuvarozásban részt vesznek;

4. a rendeltetési állomás módosítása esetében az áru értéke nem fedezi az új rendeltetési állomásig előreláthatóan felmerülő összes költséget, kivéve ha azokat azonnal kiegyenlítik, vagy biztosítékkal fedezik.

11. § Az e cikk 10. §-ában említett esetekben a vasút lehetőleg azonnal köteles értesíteni a feladót, illetőleg az átvevőt azokról az akadályokról, amelyek a fuvarozási szerződés módosítását gátolják.

Ha a vasút ezeket az akadályokat előre nem láthatta és a fuvarozási szerződést módosította, az ebből eredő valamennyi következményért a feladó vagy az átvevő viseli a felelősséget aszerint, hogy melyikük kérte a fuvarozási szerződés módosítását.

12. § A fuvarozási szerződés módosítása esetében a vasút ennek költségeit - a következő különleges esetek figyelembevételével - a 13. és 15. Cikkben foglaltaknak megfelelően számítja fel és szedi be:

1. ha a küldeményt egy útközbeni állomáson kell kiszolgáltatni, a vasút a költségeket csak a kérdéses állomásig történő fuvarozásért számítja fel és szedi be. Ha a küldeményt az új rendeltetési állomástól már továbbfuvarozták és a vasút azt erre az állomásra visszafuvarozza, akkor a feltartóztató állomásig végzett fuvarozás költségein felül a feltartóztató állomástól az új rendeltetési állomásig történő fuvarozás költségeit is felszámítja és beszedi;

2. ha a küldeményt az eredeti rendeltetési állomáson túl fekvő vagy nem az eredeti fuvarozási útvonalon fekvő állomásra kell fuvarozni, a vasút a költségeket az eredeti rendeltetési vagy a feltartóztató

állomásig és ettől a feltartóztató állomástól az új rendeltetési állomásig végzett fuvarozásért elkülönítve számítja fel és szedi be;

3. ha a küldeményt a feladási állomásra kell visszafuvarozni, a vasút a költségeket addig az állomásig, amelyről a küldeményt visszafuvarozzák és ettől az állomástól a feladási állomásig végzett fuvarozásért elkülönítve számítja fel, és szedi be a feladótól.

13. § A fuvarozási szerződés módosításáért díjat kell fizetni. A vasút ezt a díjat a fuvarozási szerződés módosítását végrehajtó vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint számítja fel, míg beszédését a 15. Cikkben foglaltaknak megfelelően végzi.

Ha a fuvarozási szerződés módosítása következtében a küldemény fuvarozása vagy kiszolgáltatása a vasút hibáján kívül eső okból késedelmet szenved, a feltartóztatás idejére a mellékdíjakat, fuvardíjpótlékokat és egyéb költségeket, mint pl. fekbért, kocsiálláspénzt stb. - kivéve az átmeneti vasutakon felmerült bírság jellegű kocsiálláspénzt - annak a vasútnak az érvényes belföldi előírásai és az ilyen fuvarozásokhoz általa alkalmazott díjszabások szerint kell felszámítani, amelyen a feltartóztatás történt. A fuvarozási szerződés módosítása miatt az átmeneti vasutakon előfordult kocsiácsorgásért a bírság jellegű kocsiálláspénzt a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás szerint kell felszámítani.

A vasút a mellékdíjakat, a kocsiálláspénzt és az egyéb költségeket megfelelő bizonylatokkal igazolni köteles, és be kell jegyezze a fuvarlevélbe; azokat a feladótól, az átvevőtől vagy a költségviselőtől (szállítmányozótól, bérmentesítési ügynöktől stb.) kell beszédni aszerint, hogy a fuvar költségeket a 15. Cikkben foglalt rendelkezések értelmében melyikük köteles megfizetni.

21. Cikk

Fuvarozási és kiszolgáltatási akadály

1. § Amennyiben a feladási állomáson vagy útközben fuvarozási akadály keletkezik, a vasút dönti el, hogy szükséges-e a feladótól rendelkezést kérni, vagy célszerűbb-e a küldeményt a fuvarozási útvonal megváltoztatásával a rendeltetési állomásra továbbítani. A vasút jogosult a fuvardíjat a módosított fuvarozási útvonalra beszédni és az ennek megfelelően meghosszabbított fuvarozási határidővel számolni azon esetek kivételével, amikor maga hibáztatható a fuvarozási akadály keletkezésében.

2. § Ha más fuvarozási útvonal nem áll rendelkezésre, a továbbfuvarozás más okból nem lehetséges, vagy a kiszolgáltatás akadályba ütközik, azon állomás, amelyen az akadály keletkezett, köteles erről a feladót a feladási állomás útján küldött távirattal haladéktalanul értesíteni és tőle rendelkezést kérni. Ebben a táviratban az állomásnak valamennyi rendelkezésére álló adatot közölnie kell a feladóval.

Az állomás ugyanakkor nem köteles rendelkezést kérni, ha olyan átmeneti jellegű akadályról van szó, amely a 3. Cikk 3. §-ának 1. pontjában leírt okból keletkezett.

A feladó a fuvarozási, illetőleg kiszolgáltatási akadály keletkezése esetére a fuvarlevélnek „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatában rendelkezhet a küldeménnyel való teendőkről. Ha ezen rendelkezések a vasút megítélése szerint nem hajthatók végre, köteles a feladótól újabb rendelkezést kérni.

A feladási állomás a fuvarozási vagy a kiszolgáltatási akadályról szóló távirat kézhezvétele után az előírt módon vagy a belföldi előírásoknak megfelelően haladéktalanul köteles értesíteni a feladót. A feladó köteles az értesítés hátoldalán rendelkezni a küldeménnyel való teendőkről vagy a belföldi előírásoknak megfelelően közölni rendelkezését, és az értesítést az állomásnak visszaszolgáltatni.

A feladó az értesítés visszaszolgáltatásakor vagy a belföldi előírásoknak megfelelő rendelkezés közlésekor köteles a fuvarlevél másodpéldányt (a fuvarlevél 3. lapja) a feladási állomásnak bemutatni, hogy arra a feladó megfelelő rendelkezését rávezethessék. Ha a feladó nem mutatja be a fuvarlevél másodpéldányt, az értesítés hátoldalára rávezetett vagy a belföldi előírásoknak megfelelően közölt rendelkezését érvénytelennek kell tekinteni, és a feladási állomás a feladó rendelkezésének hiányáról fogja értesíteni azt az állomást, amelyen az akadály keletkezett. A küldeményt feltartóztató vasút ebben az esetben érvényes belföldi szabályozása szerint jár el.

Ha a feladási állomásra érkezett értesítés a fuvarozási útvonal megváltoztatására vagy a küldemény átvételének az átvevő részéről történt megtagadására vonatkozik, a feladó a fuvarlevél másodpéldány bemutatása nélkül is rendelkezhet.

A feladási állomás a feladó rendelkezéséről értesíti azt az állomást, amelyen az akadály keletkezett. A feladási vasút a feladó értesítésével kapcsolatos költségeket érvényes belföldi szabályozása szerint a feladótól szedi be.

Ha a fuvarozási vagy kiszolgáltatási akadály a fuvarozási szerződésnek az átvevő által történt módosítása után keletkezett, a vasút erről azt az átvevőt értesíti, aki a fuvarozási szerződés módosítását kérte. Az átvevő értesítésével kapcsolatos költségeket a rendeltetési vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint az átvevőtől kell beszedni.

3. § Amennyiben a fuvarozási vagy kiszolgáltatási akadályról az illető állomás által értesített feladótól az értesítés elküldésének időpontjától számított 8 napon belül - gyorsan romló áruknál 4 napon belül - az állomásra nem érkezik rendelkezés, vagy végrehajthatatlan rendelkezés érkezik, akkor a küldeménnyel azon a vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint kell eljárni, amelyen az akadály keletkezett.

Ha attól kell tartani, hogy a gyorsan romló áru megromlik, akkor az a vasút, amelyen a fuvarozási vagy kiszolgáltatási akadály keletkezett, a küldeménnyel a 4 napos határidő bevárása nélkül, érvényes belföldi szabályozása szerint köteles eljárni.

4. § Amennyiben a fuvarozási akadály a feladó rendelkezésének megérkezése előtt megszűnik, azon állomás, amelyen a fuvarozási akadály keletkezett, köteles a küldeményt a rendelkezés bevárása nélkül a rendeltetési állomásra továbbítani és a feladót erről haladéktalanul értesíteni.

5. § Amennyiben a vasút az árut eladta, az eladásból befolyt összeget, a vasutat a 13. Cikk 1. §-a szerint megillető költségek, a fuvardíjpótlékok és az eladással járó ráfordítások levonása után a feladó rendelkezésére bocsátja. Ha az áru eladásából befolyt összeg nem fedezi a felszámított költségeket, a különbözetet a feladó köteles megfizetni.

6. § Az e cikk 1., 3., 4. és 5. §-ában foglalt rendelkezések értelemszerűen az átvevőre is érvényesek, ha a fuvarozási szerződést a 20. Cikkben foglaltak szerint módosította.

7. § Amennyiben a küldemény fuvarozása vagy kiszolgáltatása során a feladónak vagy az átvevőnek felróható okból fuvarozási vagy kiszolgáltatási akadály keletkezik, a vasút részére mindazokat a költségeket meg kell téríteniük, amelyek a fuvarozás vagy a kiszolgáltatás késleltetése következtében felmerültek. Ha a fuvarozási vagy kiszolgáltatási akadály a feladó vagy az átvevő hibáján kívül eső okból keletkezett, a vasút részére valamennyi olyan költséget kötelesek megtéríteni, amely azért merült fel, mert a feladó vagy az átvevő a vasútnak a fuvarozási vagy kiszolgáltatási akadállyal kapcsolatos megkeresésére az e cikk 3. §-ában meghatározott határidőn belül nem adott rendelkezést, vagy az általa adott rendelkezés végrehajthatatlan volt.

Ha az akadály a feladási vagy a rendeltetési vasúton keletkezett, ezeket a költségeket az e vasutakon érvényes belföldi előírások és az ilyen fuvarozásokhoz általuk alkalmazott díjszabások szerint kell felszámítani.

Ha az akadály átmeneti vasúton keletkezett, ezeket a költségeket az érintett vasutak által a kérdéses nemzetközi forgalomban alkalmazott átmeneti díjszabás szerint kell felszámítani; ha azonban az átmeneti díjszabás ezen esetekre nem tartalmaz ilyen költségeket, azok számítása az érintett átmeneti vasutakon érvényes belföldi előírások és a vonatkozó átmeneti vasút által az ilyen fuvarozásokhoz alkalmazott díjszabások szerint történik.

Az előzőekben említett valamennyi költséget be kell vezetni a fuvarlevélbe és azokat a feladótól, az átvevőtől vagy a költségviselőtől (szállítványozótól, bérmentesítési ügynöktől stb.) kell beszédni aszerint, hogy a 15. Cikkben foglaltak értelmében melyikük viseli a fuvarköltséget.

8. § Fuvarozási vagy kiszolgáltatási akadály okán végrehajtott fuvarozási szerződésmódosítás esetén a 20. Cikk idevonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Ezen esetekben a 20. Cikk 9. §-ában foglaltak nem alkalmazhatók.

V. RÉSZ

A VASÚT FELELŐSSÉGE

22. Cikk

A vasutak egyetemleges felelőssége

1. § Az a vasút, amely az árut SZMG SZ fuvarlevéllel fuvarozásra átvette, felelősséggel tartozik a fuvarozási szerződésben foglaltak végrehajtásáért a fuvarozás teljes útvonalán, a küldeménynek a rendeltetési állomáson végzett kiszolgáltatásáig, míg az árunak olyan országokba való újrafeladása esetén, amely országok vasútjai ennek a Megállapodásnak nem részesei, az áru fuvarozásra más, közvetlen nemzetközi vasúti áru fuvarozást szabályozó megállapodás fuvarlevelének kiállításáig; az olyan országokban feladott áru újrafeladása esetén, amelyek ennek a Megállapodásnak nem részesei, az SZMG SZ fuvarlevél kiállítását követően.

2. § Az a vasút, amely az árut CIM/SZMG SZ fuvarlevéllel fuvarozásra átvette, felelősséggel tartozik a fuvarozási szerződésben foglaltak végrehajtásáért az árunak fuvarozásra történt felvételétől a fuvarlevélnek az újrafeladást végző állomás egyesített állomásnév- és keletbélyegző lenyomatával történő

ellátásáig, ellenkező irányban pedig a fuvarlevélnek az újrafeladást végző állomás egyesített állomásnév- és keletbélyegző lenyomatával történő ellátásától a rendeltetési állomáson végzett kiszolgáltatásáig.

3. § Minden további vasút azáltal, hogy az árut a fuvarlevéllel együtt átveszi, belép a fuvarozási szerződésbe és vállalja az ebből eredő kötelezettségeket.

23. Cikk

A felelősség mértéke

1. § A vasút - az e részben meghatározott feltételek szerint - felelős a fuvarozási határidő túllépéséért és az áru teljes vagy részleges elveszése, tömegének csökkenése, megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása következtében az áru fuvarozásra történt felvételétől a rendeltetési állomáson végzett kiszolgáltatásáig terjedő idő alatt keletkezett kárért, míg az árunak olyan országokba történő újrafeladása esetében, amelynek vasútjai ennek a Megállapodásnak nem részesei, az árunak más, közvetlen nemzetközi vasúti áru fuvarozást szabályozó megállapodás fuvarlevelével történő feladásáig.

A vasút felelős a feladó vagy a vámhatóság által a 11. Cikk 1. és 3. §-ában foglaltak szerint a fuvarlevélhez csatolt és abban felsorolt kísérőiratok elveszéséért, valamint a fuvarozási szerződés megváltoztatására a 20. Cikk 2. és 3. §-ában foglaltaknak megfelelően tett nyilatkozat végrehajtásának elmulasztásából eredő következményekért, ha ezek a vasút vétkességére vezethetők vissza.

Az árunak CIM/SZMGSZ fuvarlevéllel végzett fuvarozása esetén a vasút e fejezetben szabályozott felelőssége az árunak fuvarozásra történt felvételétől a CIM/SZMGSZ fuvarlevélnek az újrafeladást végző állomás egyesített állomásnév- és keletbélyegző lenyomatával történő ellátásáig, ellenkező irányban pedig a fuvarlevélnek az újrafeladást végző állomás egyesített állomásnév- és keletbélyegző lenyomatával történő ellátásától a rendeltetési állomáson végzett kiszolgáltatásáig terjed.

2. § A vasút bárminemű felelőssége esetén sem köteles nagyobb összegű kártérítést fizetni, mint amennyit az áru teljes elveszése esetében kellene fizetnie.

3. § A vasút mentesül a felelősség alól a fuvarozásra felvett áru teljes vagy részleges elveszése, tömegének csökkenése, sérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása esetén, ha az elveszés, a tömegcsökkenés, a sérülés, a megromlás vagy a más természetű minőségromlás a következő okokból keletkezett:

1. olyan körülmények, amelyeket a vasút nem kerülhetett ki, és amelyeknek következményeit nem állott módjában elhárítani;

2. az árunak, a göngyölegnek és a csomagolásnak a feladási állomáson, a fuvarozásra való felvételkor nem megfelelő minősége vagy különleges természeti és fizikai tulajdonságai, amelyek öngyulladás, törést - beleértve az üveg, polietilén, fém, fa, kerámia és egyéb göngyöleg és csomagolásféleségek légtömör zárásának sérülését is -, továbbá rozsdásodást, belső romlást vagy hasonló következményeket okoztak;

3. a feladó vagy az átvevő vétkessége, illetőleg olyan rendelkezése, minek következtében a vasút nem hibáztatható;

4. az árunak a feladó vagy az átvevő által végzett berakásával, illetőleg kirakásával összefüggő ok. A feladó által a vasúti kocsiba végzett berakás a 9. Cikk 4. §-a szerint a fuvarlevél „Berakta” rovatába tett bejegyzésből állapítható meg. Ha ebben a rovatban nincs bejegyzés a berakó kilétéről, azt kell vélelmezni, hogy az árut a feladó rakta be;

5. az árunak nyitott kocsiban végzett fuvarozása, ha a feladási vasúton érvényes szabályozás a nyitott kocsiban történő fuvarozást megengedi;

6. a feladó, az átvevő vagy az általuk biztosított kísérő a 3. számú mellékletben foglalt előírásokat nem tartotta meg, vagy a kísérő nem felelt meg ezen előírások követelményeinek;

7. a küldemény fuvarozásához a 9. Cikk 1. §-ában foglaltak szerint szükséges göngyöleg vagy csomagolás hiánya, ha ezáltal az áru állagvédelme a fuvarozás teljes útvonalán nem volt biztosítva;

8. az áru göngyölegének vagy csomagolásának olyan hiányossága, amelyet a feladási állomáson az árunak a fuvarozásra való felvétele alkalmával a vasút külső szemrevételezéssel nem ismerhetett fel, s ha ezáltal az áru állagvédelme a fuvarozás teljes útvonalán nem volt biztosítva;

9. a feladó a fuvarozásból kizárt tárgyat helytelen, pontatlan vagy hiányos megnevezéssel adott fel fuvarozásra;

10. a feladó különleges feltételek mellett fuvarozható árut helytelen, pontatlan vagy hiányos megnevezéssel, valamint az e Megállapodásban foglalt rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva adott fel fuvarozásra;

11. az áru különleges tulajdonságaiból adódó tömegcsökkenése, amennyiben a csökkenés a 24. Cikk 1. §-ában megállapított mértéket nem haladja meg;

12. a feladó az árut annak fuvarozására alkalmatlan vasúti kocsiba vagy konténerbe rakta be, jöllehet a feladónak ezt a hiányosságot a kocsi vagy a konténer állapotának a 9. Cikk 4. §-ban, illetőleg a 8. számú melléklet 11. §-ban foglaltak szerint végzett vizsgálata során fel kellett volna ismernie; a feladó által a vasúti kocsiba végzett berakás a 9. Cikk 4. § szerint a fuvarlevél „Berakta” rovatába tett bejegyzésből állapítható meg. Ha ebben a rovatban nincs bejegyzés a berakó kilétéről, azt kell vélelmezni, hogy az árut a feladó rakta be;

13. a feladó, az átvevő vagy az erre felhatalmazott személy a vám vagy egyéb hatósági előírásokat egyáltalán nem vagy nem a kellő módon teljesítette.

4. § A vasút mentesül a felelősség alól a következő esetekben:

1. göngyölegben fuvarozott vagy kötegelt kisáru küldemény tömegének csökkenése esetén, ha a küldeménynek az átvevő részére történő kiszolgáltatásánál az árudarabok mennyisége teljes és a göngyölegük vagy kötegelésük sértetlen volt, továbbá ha a küldemény tömegcsökkenéséhez esetleg okot szolgáltató külső behatásnak nincs nyoma;

2. göngyöleg nélküli vagy kötegetlen kisáru küldemény tömegének csökkenése esetén, ha a küldeménynek az átvevő részére történő kiszolgáltatásánál az árudarabok mennyisége teljes volt és a küldemény tömegcsökkenéséhez esetleg okot szolgáltató külső behatásnak nincs nyoma;

3. tömegcsökkenés és árudarabok hiánya esetén, ha a küldeményt a feladó rakta be a fuvarozáshoz felhasznált vasúti kocsiba, konténerbe, közúti járműszerelvény, tehergépkocsi, kocsiszekrényébe, közúti cserefelépítménybe, pótkocsiba, félpótkocsiba és az átvevőnek való kiszolgáltatáskor a feladónak, illetőleg a feladási állomásnak a 9. Cikk 8. §-ában és az SZMGSZ 21. számú mellékletének 9. §-ában foglalt rendelkezésekkel összhangban feltett kocsizárjai vagy biztonsági kocsizárjai sértetlenek voltak, valamint ha a küldemény tömegcsökkenésére vagy az árudarabok hiányára esetleg okot szolgáltató külső behatásnak nincs nyoma;

4. kocsizárral lezárt közúti járműszerelvényekben, közúti cserefelépítményben, pótkocsiban, félpótkocsikban, gépkocsikban, traktorokban és más önjáró gépekben elhelyezett leszerelhető tartozékok és alkatrészek teljes vagy részleges elveszése esetén, ha ezeket a közúti járműszerelvényeket, közúti cserefelépítményeket, pótkocsikat, félpótkocsikat, gépkocsikat, traktorokat vagy más önjáró gépeket az átvevőnek sértetlen és az SZMGSZ 7. számú mellékletének 3. §-ában, illetőleg az SZMGSZ 21. számú mellékletének 9. §-ában foglalt rendelkezésekkel összhangban feltett feladói kocsizárral vagy biztonsági kocsizárral, valamint sérülés nélkül szolgáltatott ki, illetőleg a leszerelhető tartozékok és alkatrészek teljes vagy részleges elveszésére esetleg okot szolgáltató külső behatásnak nincs nyoma.

A feladó vagy a feladási állomás kocsizárjaival vagy biztonsági kocsizárjaival azonos elbírálás alá esik minden sértetlen vámszár és a 9. Cikk 8. §-ában, az SZMGSZ 7. számú mellékletének 3. §-ában, illetőleg az SZMGSZ 21. számú mellékletének 9. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően a fuvarozásban részt vevő bármely vasút által feltett kocsizár vagy biztonsági kocsizár, amennyiben a határ- és vámmellenőrzés, valamint az állat- és növény-egészségügyi vagy egyéb vizsgálat céljából a vasúti kocsit, konténeret, a közúti járműszerelvényt, közúti cserefelépítményt, pótkocsit, félpótkocsit, gépkocsit, traktort vagy más önjáró gépet felnyitották, és ennek következtében cserélték az eredetileg feltett zárat. Ha a továbbítási útvonalon az említett határ- és vámmellenőrzést vagy más vizsgálatokat többször kell elvégezni, akkor a vámszervek vagy a határállomások által valamennyi ilyen vizsgálat alkalmával feltett, sértetlen kocsizár vagy biztonsági kocsizár a feladó vagy a feladási állomás kocsizárjával vagy biztonsági kocsizárjával azonos elbírálás alá esik.

A vasúti kocsinak, konténernek, közúti járműszerelvénynek, közúti cserefelépítménynek, pótkocsinak, félpótkocsinak, gépkocsinak, traktornak vagy más önjáró gépnek a felnyitásáról és az azokra feltett kocsizáraknak vagy biztonsági kocsizáraknak a cseréjéről a vasút a 18. számú mellékletben szereplő minta szerinti jegyzőkönyvet - „Jegyzőkönyv a vasúti kocsinak, konténernek, gépkocsinak, traktornak vagy más önjáró gépnek, közúti járműszerelvénynek, közúti cserefelépítménynek, pótkocsinak, félpótkocsinak a határ- vagy vámmellenőrzés, valamint állat- és növény-egészségügyi, illetőleg egyéb vizsgálat céljából történt felnyitásáról” - köteles felvenni, vagy a felnyitást a fuvarlevélnek „A vasút bejegyzései” rovatába tett bejegyzéssel elismerni. A felnyitási jegyzőkönyvet hitelesíteni kell az ellenőrzést végző alkalmazottnak és a vasút megbízottjának aláírásával, illetőleg a kocsizárat vagy biztonsági kocsizárat cserélő állomás keletbélyegzőjének lenyomatával; a felnyitásról a fuvarlevélbe írt bejegyzést pedig a kocsizárat vagy biztonsági kocsizárat cserélő állomás alkalmazottjának aláírásával és ezen állomás keletbélyegzőjének lenyomatával, valamint - amennyiben utóbbiakat az ellenőrzést végző ország belföldi jogszabályai és előírásai megkövetelik - az ellenőrzést végző alkalmazottak aláírásával kell hitelesíteni.

A felnyitási jegyzőkönyv vagy a felnyitásról és a kocsizárak vagy a biztonsági kocsizárak cseréjéről a fuvarlevélbe tett bejegyzés csak azt tanúsítja, hogy a vasúti kocsit, a konténert, a gépkocsit, traktort vagy más önjáró gépet, a közúti járműszerelvényt, közúti cserefelépítményt, pótkocsit, vagy félpótkocsit a határ- és vámellenőrzés, illetőleg egyéb vizsgálatok céljából felnyitották, de nem bizonylatolja a küldemény sértetlenségét és az áru állapotát.

A felnyitási jegyzőkönyv egy példányát a vasút a fuvarlevélhez csatolja és azt a rendeltetési állomáson a küldeménnyel és a fuvarlevél 1. és 5. lapjaival együtt az átvevőnek kiszolgáltatja.

A küldeménynek a 2. Cikk 2. §-a szerint olyan országokból végzett fuvarozásánál, amelyek vasútjai e Megállapodásban nem részesek, olyan országokba, amelyek vasútjai e Megállapodásban részesek, a vasúti kocsin, a konténeren, a közúti járműszerelvényen, a közúti cserefelépítményen, pótkocsin, vagy a félpótkocsin lévő azon kocsizárak vagy biztonsági kocsizárak, amelyekkel a vasúti kocsi, a konténer, a közúti járműszerelvény, a közúti cserefelépítmény, pótkocsi vagy a félpótkocsi az e Megállapodásban részes első vasút belépő határállomására érkezik, és amelyek közvetlen nemzetközi forgalomra vonatkozó másik megállapodás fuvarlevelével végzett megelőző fuvarozáshoz tartoznak, azonos elbírálás alá esnek azokkal a kocsizárakkal vagy biztonsági kocsizárakkal, amelyeket a 9. Cikk 8. §-ában és az SZMGSZ 21. számú mellékletének 8. és 10. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően a feladó, illetőleg a feladási állomás köteles feltenni.

5. § A vasutak a fuvarozási határidő túllépéséért a következők szerint mentesülnek a felelősség alól:

1. hófúvás, árvíz, földcsuszamlás és más természeti csapások esetében 15 napig terjedő időre - az illető ország központi vasúti szervének rendelkezése alapján;

2. más olyan körülmények esetében, amelyek a forgalom szüneteltetését vagy korlátozását teszik szükségessé az illető ország kormányának rendelkezése alapján.

6. § A feladónak az áru tömegéről vagy darabszámáról a fuvarlevélbe bevezetett adatai a vasút ellen csak akkor szolgálhatnak bizonyítékul, ha a vasút:

1. a tömeget ellenőrizte és az áru tömegére vonatkozó adatokat a fuvarlevélnek „Az áru tömegét (kg-ban) megállapította a vasút” rovatába bejegyezte, továbbá „A mérlegelő állomás bélyegzője, aláírás” rovatában ezt igazolta;

2. a darabszámot ellenőrizte és a darabszámra vonatkozó adatokat a fuvarlevélnek „A vasút bejegyzései” rovatába bejegyezte, továbbá alkalmazottjának aláírásával és az állomás bélyegzőlenyomatával igazolta.

Ez a rendelkezés nem érvényes az e cikk 4. §-ában felsorolt esetekben.

7. § Amennyiben az áru részleges hiánya, tömegének csökkenése, sérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása esetén a 18. Cikk 3. §-ában foglaltaknak megfelelően a kiszolgáltatás után vesz fel a vasút kereskedelmi jegyzőkönyvet, akkor a feladó vagy az átvevő köteles bizonyítani, hogy a kár az árunak a fuvarozásra való felvétele és a kiszolgáltatása közötti időszakban keletkezett.

8. § A vasutat terheli annak bizonyítása, hogy az áru teljes vagy részleges elveszése, tömegének csökkenése, sérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása az e cikk 3. §-ának 1. és 3. pontjaiban felsorolt okokból keletkezett.

9. § Ha az eset körülményei szerint az áru teljes vagy részleges elveszése, tömegének csökkenése, sérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása az e cikk 3. §-ának 2. és 4-13. pontjaiban felsorolt okokból keletkezhetett, mindaddig ezt kell vélelmezni, amíg a feladó vagy az átvevő ennek ellenkezőjét nem bizonyítja. Ez a vélelem nem érvényes az e cikk 3. §-ának 5. pontjában felsorolt esetekben, ha egész árudarabok vesztek el.

10. § Amennyiben a jelen Megállapodásban nem részes országból CIM/SZMGSZ fuvarlevéllel végzett fuvarozásnál a CIM/SZMGSZ fuvarlevélnek az újrafeladás helyén keletbélyegzővel történt lebélyegzését követően az áru sérülését vagy részleges elveszését állapítják meg, és az SZMGSZ Megállapodást alkalmazó vasút a küldeményt szemrevételezéssel megállapítható sérülésektől mentesen vette át, ellenkezőjének bizonyításáig azt kell vélelmezni, hogy az áru sérülése vagy részleges elveszése a fuvarozási szerződésnek az SZMGSZ érvényességi területén történt végrehajtása során keletkezett.

Amennyiben a jelen Megállapodásban részes országból CIM/SZMGSZ fuvarlevéllel végzett fuvarozásnál a CIM/SZMGSZ fuvarlevélnek az újrafeladás helyén keletbélyegzővel történt lebélyegzését követően az áru sérülését vagy részleges elveszését állapítják meg, és a CIM Egységes Szabályokat alkalmazó vasút a küldeményt szemrevételezéssel megállapítható sérülésektől mentesen vette át, ellenkezőjének bizonyításáig azt kell vélelmezni, hogy az áru sérülése vagy részleges elveszése a fuvarozási szerződésnek a CIM érvényességi területén történt végrehajtása során keletkezett.

Ez a vélelem érvényes attól függetlenül, hogy az árut másik nyomtávolságú vasúti kocsiba átrakták, vagy sem.

24. Cikk

A felelősség korlátozása a tömeg csökkenése esetén

1. § A vasút azon áruféleségek fuvarozása esetén, amelyek tömege természeti tulajdonságaik következtében a fuvarozás alatt csökken, függetlenül a megtett útvonal hosszától, nem felel a tömegveszteségért a következőkben megadott mértékig:

1. a tömeg 2%-a a folyékony, nedves vagy nyers (friss) állapotban fuvarozásra feladott, valamint a következő áruknál:

mangánérc és krómérc,
rézgálic,
magnézium és egyéb vegyi nyersanyagok ömlesztve,
só,
friss gyümölcs,
friss zöldségfélék,
kikészített, sózott nyersbőr és szőrmék,
dohány,
friss, hűtött hús,

banán és citrusfélék gyümölcssei,
friss bogyós termés;

2. a tömeg 1,5%-a a következő áruknál:

tűzifa, haszonfa, bambusz és faszén,
ásványi eredetű építőanyagok,
zsírok,
sózott, szárított hal,
trágya;

3. a tömeg 1%-a a következő áruknál:

ásványi tüzelőanyag,
ásványolaj és kőszénkocsz,
vasérc,
fakéreg,
mosatlan gyapjú,
komló,
szappan,
gyökér,
fagyasztott hús,
vágott baromfi,
füstölt húсарu,
fagyasztott hal,
tengeri termékek,
fagyasztott szárnyashús,
kolbász és különféle húсарu;

4. a tömeg 0,5%-a a fuvarozás alatt tömegcsökkenésnek kitett minden egyéb szárazárúnál;

5. üveg és más, olyan göngyölegben végzett áru fuvarozásnál, ahol a göngyöleg fizikai tulajdonságai következtében fordulhat elő törés (23. Cikk 3. § 2. pont), a veszteségnorma a teljes mennyiség 1%-a.

Átrakásos forgalomban az ömlesztve, szórva vagy tartálykocsiban fuvarozott, az előzőekben felsorolt áruk esetében az e szakasz 1-4. pontjaiban megadott csökkenési mértékek minden egyes átrakásnál 0,3%-kal megemelkednek.

2. § Az e cikk 1. §-ban említett felelősségkorlátozás nem alkalmazható, ha a feladó vagy az átvevő bebizonyítja, hogy a tömegcsökkenés nem az áru természeti tulajdonságaira vezethető vissza.

3. § Azon esetekben, ha a vasút egy fuvarlevéllel több árudarabot fuvarozott és az egyes darabok tömegét a feladáskor a fuvarlevélben külön feltüntették, a tömegvesztés megengedett mértékét minden egyes árudarabra külön kell számítani.

4. § A teljes küldemény vagy egyes árudarabok elveszése esetén a kártérítés kiszámításánál az elveszett teljes küldemény vagy egyes árudarabok után tömegcsökkenés címén levonásnak helye nincsen.

25. Cikk

A kártérítés mértéke a küldemény teljes vagy részleges elveszése esetén

1. § Amennyiben a vasút e Megállapodás rendelkezései alapján a küldemény teljes vagy részleges elveszéséért a feladónak vagy az átvevőnek kártérítést köteles fizetni, ennek összegét a külföldi szállító számlájában vagy a felszólamlás benyújtásának országában hatályos szabályozásnak megfelelően hitelesített számlakivonatban feltüntetett ár alapján kell kiszámítani.

Ha a teljes mértékben vagy részben elveszett küldemény értékét nem lehet az említett módon meghatározni, azt állami szakértőnek kell megállapítania.

Értékbevallással feladott küldemény teljes vagy részleges elveszése esetében a vasút a feladónak vagy az átvevőnek kártérítésként a bevallott értéket vagy a bevallott értéknek a küldemény elveszett részére eső hányadát fizeti.

Az olyan ingóságok teljes vagy részleges elveszése esetében, amelyek fuvarlevelének „A feladó különleges nyilatkozatai” rovatába a feladó „Értékbevallás nélkül (cirill szöveg)” bejegyzést tett, a vasút a feladó vagy az átvevő részére az elveszett küldemény tömegének minden kilogrammja után 6 CHF kártérítést köteles fizetni.

2. § Az e cikk 1. §-a szerinti kártérítésen felül meg kell téríteni az elveszett küldemény vagy a küldemény elveszett része után fizetett fuvardíjat, vámilletéket és egyéb költségeket, ha mindezeket nem tartalmazza az áru ára.

3. § A feladónak vagy az átvevőnek a fuvarozási szerződéssel össze nem függő költségeit és kárait a vasút nem téríti meg.

26. Cikk

A kártérítés mértéke a küldemény megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása esetén

1. § Amennyiben a vasút az e Megállapodásban foglalt rendelkezések alapján a küldemény megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása miatt a feladónak vagy az átvevőnek kártérítést fizet, akkor az áru értékcsökkenésének megfelelő összeget köteles téríteni.

2. § A 10. Cikkben foglaltak szerinti értékbevallással feladott küldemény megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása esetén a vasút köteles kártérítésként megfizetni a bevallott értéknek olyan hányadát, amely az áru megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása révén bekövetkezett értékcsökkenés százalékos arányának felel meg, továbbá a 25. Cikk 2. §-ában foglaltak szerinti összeget.

3. § Az e cikk 1. és 2. §-ában megjelölt kártérítés összegét a 25. Cikk 1. és 2. §-ában foglaltak szerint, valamint a 18. Cikk 7. §-ában hivatkozott szakértői vélemény alapján kell meghatározni.

4. § Az e cikk 1. és 2. §-ában megjelölt kártérítés összege azonban nem haladhatja meg:

1. a küldemény teljes elveszéséért járó kártérítés összegét, ha a sérülés, megromlás vagy más természetű minőségromlás következtében az egész áru értéktelenné válik;

2. a küldemény értéktelenné vált részének elveszéséért járó kártérítés összegét, ha a sérülés, megromlás vagy más természetű minőségromlás következtében a küldeménynek csak egy része vesztette értékét.

5. § A vasút nem téríti meg a feladónak és az átvevőnek a fuvarozási szerződéstől független költségeit és kárait.

27. Cikk

A kártérítés mértéke a fuvarozási határidő túllépése esetén

1. § A fuvarozási határidő túllépése esetében a vasút a küldemény átvevőjének a fuvarozási határidőt túllépő vasúton felmerült fuvardíj és a túllépésnek a napokban kifejezett túllépés és a teljes fuvarozási határidő viszonyszámával meghatározott mértéke (időtartama) alapján számított bírságot fizeti az alábbi összegben:

a fuvardíj 6%-át, ha a túllépés időtartama meghaladja a teljes fuvarozási határidő egytizedét;

a fuvardíj 12%-át, ha a túllépés időtartama meghaladja a teljes fuvarozási határidő egytizedét, de annak legfeljebb kéttizede;

a fuvardíj 18%-át, ha a túllépés időtartama meghaladja a teljes fuvarozási határidő kéttizedét, de annak legfeljebb háromtizede;

a fuvardíj 24%-át, ha a túllépés időtartama meghaladja a teljes fuvarozási határidő háromtizedét, de annak legfeljebb négytizede;

a fuvardíj 30%-át, ha a túllépés időtartama meghaladja a teljes fuvarozási határidő négytizedét.

Ha a küldeményt egyes vasutakon késedelmesen, más vasutak vonalain viszont az előírt fuvarozási határidőnél gyorsabban fuvarozta a vasút, a túllépés időtartamának megállapításánál ezt a rövidebb fuvarozási időt is figyelembe kell venni.

2. § Amennyiben a vasút a küldemény teljes elveszéséért kártérítést fizet, az e cikk 1. §-ában meghatározott bírság nem követelhető.

Ha a küldemény részleges elveszése esetében egyidejűleg a fuvarozási határidőt is túllépte a vasút, a fuvarozási határidő túllépéséért esedékes bírságot a küldeménynek csak azon része után köteles fizetni, amely nem veszett el.

Ha a küldemény megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása esetén egyidejűleg a fuvarozási határidőt is túllépte a vasút, a fuvarozási határidő túllépéséért esedékes bírságot hozzá kell számítani a 26. Cikkben foglaltak szerint fizetendő kártérítéshez.

Az e cikk 1. §-ában meghatározott bírság, valamint a 25. és 26. Cikkben foglaltak szerint fizetendő kártérítés együttes összege nem lehet nagyobb, mint a küldemény teljes elveszése esetében fizetendő kártérítés összege lenne.

3. § A fuvarozási határidő túllépéséért a vasút csak abban az esetben fizet bírságot, ha a feladási állomástól a rendeltetési állomásig a 14. Cikk alapján számított teljes fuvarozási határidőt nem tartotta meg.

4. § Az átvevőnek a fuvarozási határidő túllépéséért esedékes bírság iránti igénye megszűnik, ha a küldemény megérkezéséről és a részére való kiszolgáltatásának lehetőségéről a vasút által adott értesítés időpontját követő 24 órán belül a küldeményt nem veszi át.

5. § Az e Megállapodásban részes vasutak a fuvarozási határidő túllépése esetén felmerülő visszatérítés rendezéséről egymás között az e cikk 1-4. §-ában foglalt rendelkezésektől eltérően is megállapodhatnak. Minden ilyen megállapodás azonban csak azon küldeményekre vonatkozhat, amelyeket kizárólag az ilyen megállapodásban részes vasutak vonalain fuvaroznak.

Az egyes vasutak által megkötött megállapodások azonban nem érinthetik az ügyfélnek a részére járó összeg visszatérítésére vonatkozó felszólamlási jogát.

28. Cikk

A kártérítés kifizetése. A kártérítési összeg és a díjtöbbletek kamatozása

1. § A 25., 26. és 27. Cikkben említett kártérítési összegeket a vasút annak az országnak a pénznemében fizeti ki, amely ország vasútjának a kártérítést rendeznie kell.

2. § Az egyik ország pénznemében kifejezett, de egy másik ország pénznemében kifizetésre kerülő kártérítési összeget a kifizetés napján és helyén érvényes árfolyamon ennek az országnak a pénznemére kell átszámítani.

3. § Ha a vasút a felszólamlásra csak annak beérkezésétől számított 180 nap eltelte után ad választ, illetőleg a díjtöbbletet, valamint a 25. vagy 26. Cikkben foglaltak szerint teljesítendő kártérítést csak e határidő leteltét követően fizeti ki, ezek összege után évi 4% kamatot köteles fizetni.

A kamatot a pénz átutalása vagy kifizetése napjáig kell számítani, mégpedig:

1. díjtöbblet miatt benyújtott felszólamlás esetében a díjtöbblet beszedésének napjától;
2. a 25. és a 26. Cikkben foglaltak alapján benyújtott kártérítési igény esetében az igény érvényesítésének napjától.

A vasút nem fizet kamatot, ha a kártérítés összege legfeljebb 100 CHF, a visszafizetendő díjtöbblet összege pedig legfeljebb 10 CHF.

4. § Ha a vasút a feladóval vagy az átvevővel szemben a fuvarozási szerződésre alapított kártérítési igényvel lép fel, a kamatok mértékére, valamint a fizetés határidejére az e Cikk 3. §-ában foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

VI. RÉSZ

FELSZÓLAMLÁS, KERESET. AZ IGÉNYEK ELÉVÜLÉSE

29. Cikk

Felszólamlás

1. § A fuvarozási szerződésen alapuló felszólamlások benyújtására a feladó vagy az átvevő jogosult.

2. § A felszólamlást megfelelő indoklással és az összeg megjelölésével ellátva írásban kell benyújtani, mégpedig a feladónak a feladási vasúthoz, az átvevőnek a rendeltetési vasúthoz. A felszólamlást minden egyes küldeményre külön kell benyújtani, kivéve

1. a díjtöbblet visszatérítésére vonatkozó felszólamlást. Az ilyen felszólamlás több küldeményre is vonatkozhat;

2. az olyan eseteket, amikor több küldeményről egy kereskedelmi jegyzőkönyvet vettek fel. Ilyenkor a felszólamlás a kereskedelmi jegyzőkönyvben szereplő összes küldeményre vonatkozik.

3. § A fuvarozási szerződés alapján fizetett összegek visszatérítésére irányuló igényt csak az érvényesíthet, aki a fizetést teljesítette, és csak azzal a vasúttal szemben, amely ezeket az összegeket beszedte.

4. § A küldemény teljes vagy részleges elveszése, valamint tömegének csökkenése, megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása okán benyújtott felszólamlást - a magánszemélyek küldeményeinek kivételével -, ha összege fuvarlevelenként legfeljebb 23 CHF, a vasút nem köteles elismerni, s ezért ilyen felszólamlás nem nyújtható be. Ha a felszólamlást 23 CHF-ot meghaladó összegről nyújtják be, de kivizsgálása során a vasút legfeljebb 23 CHF összegben ismeri el, ezt a kártérítési összeget nem fizeti ki a felszólamlónak.

Magánszemélyek küldeményeinél azok teljes vagy részleges elveszése, valamint tömegének csökkenése, megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása okán benyújtott felszólamlást, ha összege legfeljebb 5 CHF, a vasút nem köteles elismerni, s ezért ilyen felszólamlás nem nyújtható be. Ha a felszólamlást 5 CHF-ot meghaladó összegről nyújtják be, azonban kivizsgálása során a vasút legfeljebb 5 CHF összegben ismeri el, ezt a kártérítési összeget nem fizeti ki a felszólamlónak.

A fuvarozási határidő túllépése vagy díjtöbblet okán benyújtott felszólamlást, ha összege fuvarlevelenként legfeljebb 5 CHF, a vasút nem köteles elismerni, ezért ilyen felszólamlás nem nyújtható be. Ha a felszólamlást 5 CHF-ot meghaladó összegről nyújtják be, azonban kivizsgálása során a vasút legfeljebb 5 CHF összegben ismeri el, ezt a kártérítési összeget nem fizeti ki a felszólamlónak.

5. § Ha a felszólamlást a feladó vagy az átvevő nevében azok meghatalmazottja nyújtja be, a felszólamlásra való jogát köteles a feladó vagy az átvevő meghatalmazásával igazolni. Ennek a meghatalmazásnak azon ország jogszabályainak és előírásainak kell megfelelnie, amelynek vasútjához a felszólamlást benyújtják. A meghatalmazás annál a vasútnál marad, amelyhez a felszólamlást benyújtották.

6. § A felszólamlást a 19. számú mellékletben megnevezett illetékes vasúti szolgálati helyen kell benyújtani.

Az e melléklet módosításaira és kiegészítéseire vonatkozó értesítéseket az OSZZSD Főbizottságának és az e Megállapodásban részes vasutaknak - a hatályba léptetés időpontjának megjelölésével - olyan időpontban kell megküldeni, hogy ez az értesítés az OSZZSD Főbizottságához és az e Megállapodásban részes vasutakhoz legkésőbb a módosítás és a kiegészítések hatálybalépését 45 nappal megelőzően megérkezzen. E tekintetben az SZMGSZ 37. Cikkben foglalt rendelkezéseket nem kell alkalmazni.

A módosításokat és a kiegészítéseket a vasutak az érvényes belföldi előírásaiknak megfelelően kötelesek kihirdetni.

7. § A felszólamlást a vasúthoz a következők szerint lehet benyújtani:

1. a küldemény teljes elveszése esetében

- a feladó nyújthatja be a fuvarlevél másodpéldány (a fuvarlevél 3. lapja) kíséretében, vagy

- az átvevő nyújthatja be a fuvarlevél másodpéldány (a fuvarlevél 3. lapja) vagy az eredeti fuvarlevél és az értesítőlevél az áru megérkezéséről példányok (a fuvarlevél 1. és 5. lapja) kíséretében. Ebben az esetben a fuvarlevél másodpéldánynak vagy az eredeti fuvarlevél és az értesítőlevél az áru megérkezéséről példánynak a 17. Cikk 6. §-ában foglaltaknak megfelelő és a rendeltetési állomás keletbélyegző-lenyomatával igazolt bejegyzést kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy a küldemény nem érkezett meg;

2. a küldemény részleges elveszése, megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása esetében

- a feladó vagy az átvevő nyújthatja be az eredeti fuvarlevél és az értesítőlevél az áru megérkezéséről példányok (a fuvarlevél 1. és 5. lapja), továbbá a vasút által a rendeltetési állomáson az átvevő részére kikézbcsített kereskedelmi jegyzőkönyv kíséretében;

3. a fuvarozási határidő túllépése esetében

- az átvevő nyújthatja be az eredeti fuvarlevél és az értesítőlevél az áru megérkezéséről példányok (a fuvarlevél 1. és 5. lapja), valamint a 20. számú mellékletnek megfelelő mintájú 'A fuvarozási határidő túllépése miatt készült felszólamlási bejelentő' két példányának kíséretében;

4. fuvardíjtöbblet esetében

- a feladó nyújthatja be az általa fizetett összegekre vonatkozóan a fuvarlevél másodpéldány (a fuvarlevél 3. lapja) vagy a feladási vasúton érvényes belföldi előírásoknak megfelelő más okirat kíséretében;

- az átvevő nyújthatja be az általa fizetett összegekre vonatkozóan az eredeti fuvarlevél és az értesítőlevél az áru megérkezéséről példányok (a fuvarlevél 1. és 5. lapja) kíséretében.

Az e szakasz 1-4. pontjaiban felsorolt, a vasút által a feladónak vagy az átvevőnek kiadott okiratokat a felszólamló kizárólag eredetiben nyújthatja be a vasúthoz, másolatot a vasút nem fogad el.

Ha az e szakasz 1-4. pontjaiban felsorolt okiratok a fuvarozás közben elvesztek, és a vasút a 18. Cikk 1. §-ának 3. pontjában foglaltak szerint felvett kereskedelmi jegyzőkönyv kíséretében az átvevőnek ezeket helyettesítő okiratokat adott ki, a felszólamlás e helyettesítő okiratok és a hozzájuk tartozó kereskedelmi jegyzőkönyv kíséretében nyújtható be.

Az e szakasz 1. és 2. pontjaiban foglaltak szerinti felszólamláshoz az ott felsorolt okiratokon kívül csatolni kell még a külföldi szállító számláját vagy más, a 25. és a 26. Cikkben említett, az áru értékét vagy annak értékcsökkenését igazoló, és szükség esetén a felszólamlás megtámasztására szolgáló egyéb bizonylatokat (a küldemény tartalmának vagy a felszólamlással érintett küldeményrész tartalmának részletezését, csomagolási jegyzéket, szakértői véleményt stb.).

Az e szakasz 1. és 4. pontjaiban foglaltak szerinti felszólamláshoz, ha azt a feladó vagy az átvevő nevében azok meghatalmazottja nyújtja be, a megjelölteken kívül a feladónak vagy az átvevőnek az e cikk 5. §-ában foglaltak szerinti meghatalmazást is csatolni kell.

Ha a vasúthoz benyújtott írásbeli felszólamláshoz nem csatolták az előbbieken felsorolt valamennyi szükséges okiratot, vagy az e szakasz 1-4. pontjaiban felsorolt okiratokat másolatban csatolták, a vasút ezt a kellékhányos vagy nem előírászerű felszólamlást a 19. számú mellékletben megnevezett szolgálati helyéhez történt beérkezés időpontjától számított legkésőbb 15 napon belül visszaküldi a felszólamlónak - megjelölve azt, hogy mely okiratok hiányoznak, vagy melyeket nyújtották be másolatban. Ebben az esetben az elévülésnek a 31. Cikk 3. §-ában említett szünetelése nem áll fenn. Ha a vasút a kellékhányos vagy nem előírászerű felszólamlást a felszólamlónak csak a 15 napos határidő lejáratát után küldi vissza, az elévülés szünetel e határidő lejáratának első napjától a kellékhányos vagy nem előírászerű felszólamlásnak a felszólamló részére történő kézbesítése napjáig. A vasúthoz benyújtott ilyen felszólamlásnak a felszólamló részére való visszaküldése nem tekinthető az igény 30. Cikk 2. §-a szerinti elutasításának, és nem jogosítja fel a felszólamlót a vasúttal szemben peres eljárás indítására.

8. § A vasút köteles a feladási hely postabélyegzőjével vagy - közvetlenül benyújtott felszólamlás esetén - a vasút által kiállított átvételi elismervénnyel igazolt benyújtási naptól számított 180 napon belül a felszólamlást megvizsgálni, a felszólamlónak választ adni, és a felszólamlás teljes vagy részleges elismerése esetében a felszólamlót megillető összeget kifizetni.

9. § Ha az azonos megnevezésű és minőségű, egy feladótól egy átvevőhöz, valamely határállomáson végzett átrakással fuvarozott küldemény kiszolgáltatásánál egyes vasúti kocsikban hiányzó tömeget, más kocsikban pedig többlettömeget állapítanak meg, a felszólamlás megvizsgálása során a fölös tömeget a hiány kiegyenlítésére kell számításba venni.

10. § Ha a küldeményt a 2. Cikk 2. §-ában foglalt rendelkezések szerint olyan országba fuvarozza a vasút, amelynek vasútjai e Megállapodásban nem részesek, olyan országból, amelynek vasútjai e Megállapodásban részesek, viszont a rendeltetési országgal más nemzetközi vasúti megállapodásnak egyaránt szintén nem részesei, az átvevő a felszólamlást közvetlenül a rendeltetési vasúthoz, vagy ha a rendellenesség másik olyan vasúton keletkezett, amely e Megállapodásban nem részes, ehhez a vasúthoz nyújthatja be.

Ha a küldeményt szintén a 2. Cikk 2. §-ában foglalt rendelkezések szerint olyan országba fuvarozza a vasút, amelynek vasútjai ebben a Megállapodásban részesek, olyan országból, amelynek vasútjai e Megállapodásban nem részesek, a felszólamlást az átvevő közvetlenül a rendeltetési vasúthoz nyújthatja be. A vasút, miután a felszólamlást az e Megállapodásban részes vasutak felelőssége szempontjából megvizsgálta, az eredményről értesíti a felszólamlót. Ha a felszólamlás megvizsgálásánál kiderül, hogy egészben vagy részben egy, e Megállapodásban nem részes vasút a felelős, a felszólamlás vonatkozó részét vagy egészét el kell utasítani. A felszólamláshoz csatolt okiratokat, beleértve a másik fuvarjog fuvarozási szerződésének iratait is, a felszólamló részére a vasút köteles visszaküldeni, hogy az közvetlenül a fuvarlevélben feltüntetett feladóhoz forduljon, akinek a felszólamlást a továbbiakban a másik fuvarjogban részes vasutakkal kell rendezni.

11. § Ha a vasút a felszólamlást részben vagy egészében elutasítja, köteles a felszólamlóval az elutasítás okát közölni és a felszólamláshoz csatolt okiratokat részére egyidejűleg visszaküldeni.

12. § Ha a vasút teljes mértékben helyt ad a felszólamlásnak, a felszólamláshoz mellékelt okiratokat a rendező vasúton érvényes belföldi szabályozás szerint kell kezelni.

30. Cikk

A fuvarozási szerződésen alapuló keresetek. Bírói illetékesség

1. § A fuvarozási szerződésen alapuló kereset benyújtására az jogosult, akinek joga van a vasúttal szemben igényt érvényesíteni. Kereset csak a 29. Cikkben foglaltak szerinti felszólamlás érvényesítése után indítható.

2. § Keresetet a jogosult csak azon vasút ellen indíthat, amelynél felszólamlását érvényesítette, és csak abban az esetben, ha a vasút a megvizsgálásra a 29. Cikk 8. §-ában megállapított vizsgálati határidőt nem tartotta meg, vagy ha ezen a határidőn belül a felszólamlót az igény részleges vagy teljes elutasításáról értesítette.

3. § Keresetet csak azon ország illetékes bíróságánál lehet indítani, amelynek vasútjánál az igényt érvényesítették.

31. Cikk

Az igények elévülése

1. § A feladó és az átvevő részéről a fuvarozási szerződésen alapuló igényt érvényesíteni, keresetet indítani a vasút ellen és a vasút részéről a feladó vagy az átvevő ellen költségek, fuvardíjptélek

(bírságok), valamint kártérítés megfizetésére kilenc hónapon belül lehet; kivételt képeznek a fuvarozási határidő túllépésére vonatkozó igények és keresetek, amelyeket két hónapon belül kell érvényesíteni.

2. § Az e Cikk 1. §-ban meghatározott elévülési határidő kezdetét a következők szerint kell megállapítani:

1. a küldemény részleges elveszése, tömegének csökkenése, megsérülése, megromlása vagy más természetű minőségromlása, valamint a fuvarozási határidő túllépése okán benyújtott kártérítési igény esetében

- a küldeménynek az átvevő részére történt kiszolgáltatása napjától;

2. a küldemény teljes elveszése okán benyújtott kártérítési felszólamlások esetében

- a 14. Cikkben foglaltak szerint számított fuvarozási határidő lejártát követő 30. naptól;

3. a fuvardíjak, mellékdíjak és bírságok utánfizetése vagy visszafizetése, illetőleg a díjszabás helytelen alkalmazása, valamint számítási hibák okán, ezek helyesbítése tárgyában benyújtott felszólamlások esetében

- a fizetés napjától, vagy ha fizetés nem történt, a küldemény kiszolgáltatásának napjától;

4. minden más felszólamlás és igény esetében

- az ezek benyújtásához alapul szolgáló körülmény megállapításának napjától.

Az elévülési idő kezdetének napja az elévülési határidőbe nem számít be.

3. § A feladó vagy az átvevő részéről a 29. Cikkben foglaltak szerint összeállított írásbeli felszólamlásnak a vasúthoz való benyújtása szünetelteti az e cikk 1. §-ában meghatározott elévülési határidőt.

Az elévülési határidő ismét folytatódik azon a napon, amelyen a vasút a felszólamlás teljes vagy részleges elutasítását a felszólamlóval közölte; az elutasítás napjának a feladási postabélyegző keltét vagy azt a napot kell tekinteni, amelyen a felszólamló az elutasításról szóló értesítés átvételét elismervény kiállításával igazolta. Ha a felszólamlásra a vasút nem ad választ, az elévülési határidő a 29. Cikk 8. §-ában megállapított határidő elteltével folytatódik.

A felszólamlásnak a vasúthoz való elküldését vagy a felszólamlás megválaszolását és az okiratoknak, valamint a kellékhányos felszólamlásnak a 29. Cikk 7. §-ában foglaltak szerinti visszaküldését annak a félnek kell bizonyítania, amelyek ezekre a tényekre hivatkozik.

Az ugyanazon igényre vonatkozó további felszólamlások az e cikk 1. §-ában említett elévülést nem szüneteltetik.

4. § Elévült igények és követelések még kereset útján sem érvényesíthetők.

VII. RÉSZ

LESZÁMOLÁS A VASUTAK KÖZÖTT

32. Cikk

A vasutak egymás közötti leszámolásai

1. § Valamennyi olyan vasút, amelyik a küldemény feladásánál vagy kiszolgáltatásánál a fuvarozási szerződésre alapuló fuvar költséget szedett be, köteles a fuvarozásban részt vevő vasutaknak a rájuk eső részt megfizetni.

2. § A feladási vasút felelősséggel tartozik a többi vasúttal szemben az azokra eső, de általa a feladótól nem beszédett összegekért, ha a feladó azokat a fuvarlevél adatai szerint magára vállalta, vagy a 15. Cikkben foglalt rendelkezések értelmében a fuvarlevélben köteles lett volna vállalni.

3. § Ha a rendeltetési vasút a küldeményt kiszolgáltatja anélkül, hogy a fuvarozási szerződés szerint az átvevőtől beszédendő költségeket beszédné, felelősséggel tartozik a fuvarozásban részt vevő többi vasúttal szemben ezeknek az összegeknek a megfizetéséért.

4. § Az e Megállapodás alkalmazásából eredő, a vasutak egymás közötti leszámolásait a vasutak között a leszámolások rendjéről megkötött külön megállapodások szabályozzák.

33. Cikk

A vasutak egymás közötti, a kifizetett kártérítések visszatérítésére irányuló követelései

1. § Az a vasút, amely az e Megállapodásban foglalt rendelkezéseknek megfelelően a küldemény teljes vagy részleges elveszéséért, sérüléséért, a fuvarozási határidő túllépéséért kártérítést fizetett, jogosult a fuvarozásban részt vevő többi vasúttól ennek a kártérítésnek a megtérítését követelni a következő rendelkezésekkel összhangban:

1. az a vasút, amelynek mulasztása folytán a kár keletkezett, a kárért kizárólagos felelősséggel tartozik;

2. ha a kár több vasút mulasztása folytán keletkezett, mindegyik vasút az általa okozott kárért tartozik felelősséggel;

3. ha nem lehet bizonyítani, hogy a kár egy vagy több vasút mulasztása folytán keletkezett, a fuvarozásban részes valamennyi vasút felelősséggel tartozik minden egyes küldeményre vonatkozóan a ténylegesen megtett útvonalra eső díjszabási távolság arányában, kivéve azokat a vasutakat, amelyek bizonyítják, hogy a kár nem vonalaikon keletkezett.

2. § Ha a fuvarozási határidőt több vasút lépi túl, a kártérítés százalékos mértékét a valamennyi vasúton keletkezett összes határidő-túllépésből kiindulva a 27. Cikk 1. §-ában foglaltak szerint kell megállapítani és a fuvarozási határidőt túllépő vasutak által beszédett fuvar díjából kell megfizetni.

3. § A 14. Cikkben foglaltak szerint meghatározott fuvarozási határidőt a fuvarozásban részt vevő vasutak között a következő módon kell felosztani:

1. a kezelési időt a feladási és a rendeltetési vasút között egyenlő arányban;
2. a fuvarozási időt minden egyes vasútra külön, a rájuk eső távolságnak megfelelően;
3. a 14. Cikk 3-6. §-ában felsorolt póthatáridőket az érdekelt vasutak között.

4. § Az a vasút, amellyel szemben kifizetett kártérítési összeg megtérítésére viszontkövetelést támasztottak, nem jogosult a viszontkövetelést támasztó vasút által teljesített kifizetés jogszerűségét vitatni, ha a kártérítést bírói ítélet állapította meg, és azt a vasutat, amellyel szemben a viszontköveteléssel fellépnek, a peres eljárásról kellő időben értesítették.

5. § A felszólamlás alapján kifizetett kártérítésre vonatkozó viszontköveteléseket - a kártérítési összeg tényleges kifizetésének napjától számított - 75 napon belül kell érvényesíteni.

Bírói ítélet alapján kifizetett kártérítésre vonatkozó viszontköveteléseket - a bírói ítélet jogerőre emelkedésének napjától számított - 75 napon belül kell érvényesíteni. A határidőt a feladási hely postabélyegzőjén feltüntetett időponttól kell számítani.

A fenti határidők túllépése esetében a felszólamlással kapcsolatos felelősséget teljes mértékben az a vasút viseli, amelyik a határidőket túllépte.

6. § A vasutak között nézeteltérést kiváltó viszontköveteléseket az érdekelt fél indítványára a Vasutak Együtműködési Szervezete (OSZZSD) Főbizottságának kell megvizsgálnia. A Főbizottság döntése az ilyen követelések tekintetében végérvényes.

7. § Két vagy több vasút, az ezen vasutakon végzett fuvarozást illetően köthetnek olyan megállapodást, amelynek alapján az ebben meghatározott keretösszegeken belül, az ezen vasutak egyike által az arra jogosult felszólamlónak kifizetett kártérítés összegét a küldeménynek a megállapodást megkötő vasutakon ténylegesen megtett díjszabási kilométerei arányában osztják fel egymás között.

Ebben az esetben a hivatkozott megállapodást megkötő vasutak mentesülnek a kártérítés kifizetésének alapjául szolgáló felelősség bizonyításának kötelezettsége alól.

VIII. RÉSZ

ÁLTALÁNOS HATÁROZATOK

34. Cikk

A díjszabás elszámolási pénzneme

1. § Az átmeneti fuvardíj fizetésénél a díjszabás elszámolási pénzneme a CHF (svájci frank).

2. § A díjszabás elszámolási pénzneme árfolyamának a feladók és az átvevők tájékoztatására történő kihirdetéséről azon országok belföldi jogszabályai és előírásai rendelkeznek, amelyek vasútjai e Megállapodásnak részesei.

35. Cikk

A Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás

Az e Megállapodásban részes vasutak központi szervei e Megállapodással összhangban, SZMGSZ dokumentumként elfogadták a Nemzetközi Vasúti Árufuvarozásról szóló Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítást (SZMGSZ SZU).

Az SZMGSZ Szolgálati Utasítás rendelkezései csak a vasutakra kötelezőek, azok nem szabályozzák egyik részről a feladó és az átvevő, másik részről a vasutak közötti jogviszonyt.

36. Cikk

A belföldi jogszabályok alkalmazása

Ha ez a Megállapodás, az alkalmazott díjszabások és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás a szükséges rendelkezéseket nem tartalmazzák, akkor az illető, az e Megállapodásban részes vasutak országaiban hatályos belföldi jogszabályokat és előírásokat kell alkalmazni.

37. Cikk

A Megállapodás és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás kihirdetése, módosítása és kiegészítése

1. § A Megállapodást és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítást, valamint a Megállapodás és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás módosításait és kiegészítéseit a Megállapodásban részes vasutakon érvényes belföldi szabályozásnak megfelelően kell kihirdetni. A Megállapodásnak és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasításnak, valamint ezek módosításainak és kiegészítéseinek közzétételéről szóló hirdetményben meg kell jelölni a hatálybalépés időpontját. A módosításokat és a kiegészítéseket legkésőbb 15 nappal azok hatálybalépése előtt kell kihirdetni.

2. § A Megállapodás és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás legkorábban csak a legutolsó hatálybalépés napjától számított 5 év elteltével módosítható, a 2. számú melléklet kivételével, amelyet a legutolsó hatálybalépésének napjától számított legalább 2 év elteltével módosítani lehet.

3. § A Megállapodást és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítást az e cikk 2. §-ban megállapított határidő betartásával az e Megállapodásban részes vasutak egymás közötti megegyezése alapján a Vasutak Együttműködési Szervezetének (OSZZSD) Főbizottsága útján történő levélváltással vagy a Főbizottság illetékes Bizottságának tárgyalásai során lehet módosítani vagy kiegészíteni, az itt elfogadott határozati javaslatoknak a Főbizottság által történő utólagos jóváhagyása mellett.

4. § A vasutaknak a Megállapodás és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás módosítására és kiegészítésére vonatkozó javaslatait az OSZZSD Főbizottságának és egyidejűleg az e Megállapodásban

részes valamennyi vasútnak legkésőbb az illetékes Bizottság ülésének összehívása előtt két hónappal kell megküldeni.

Az OSZZSD Főbizottságának azokat a javaslatait, amelyeket e Bizottság elé utalnak, a Megállapodásban részes vasutak részére legkésőbb a Bizottság ülésének összehívása előtt egy hónappal kell megküldeni.

5. § A módosítások és kiegészítések hatálybalépésének időpontját az OSZZSD Főbizottsága állapítja meg, kivéve azokat a módosításokat, amelyeket az e cikk 6. §-ában foglaltaknak megfelelően vezetnek be.

6. § Egyes olyan, különösen fontos kérdéseket illetően, amelyek a Megállapodás vagy a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás módosítását teszik szükségessé, és amelyek esetén az ötéves határidő nem tartható be, a módosítás a következő feltételek teljesítése mellett lehetséges:

1. a módosítási javaslatok megtárgyalását a Megállapodásban részes vasutaknak legalább egyharmada igényli;

2. az illetékes Bizottság által kidolgozott módosításokat az OSZZSD Főbizottsága jóváhagyja, és ezt követően azokat a Miniszteri Értekezletnek tudomásulvétel céljából bemutatja.

Az elfogadott módosítások a következő év július hónap 1. napján lépnek hatályba, ha az ebben a Megállapodásban részes vasutaknak történt megküldésüket követő két hónapon belül valamely, az e Megállapodásban részes vasúttól ellenvetés nem érkezik.

7. § A Megállapodás és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás módosításáról és kiegészítéséről szóló értesítéseket az OSZZSD Főbizottsága olyan időben köteles elküldeni, hogy legkésőbb 45 nappal azok hatálybalépése előtt a Megállapodásban részes valamennyi vasúthoz megérkezzenek.

38. Cikk

Az OSZZSD Bizottságának ülései

A Megállapodás és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás alkalmazásából adódó kérdések megoldása, valamint módosításaiknak és kiegészítéseiknek a 37. Cikkben foglaltak szerinti felvétele tárgyában össze kell hívni az OSZZSD illetékes Bizottságának ülését. Az ülés időpontját, helyét és időtartamát az OSZZSD Főbizottsága állapítja meg.

A kérdések előkészítését Bizottság ülésére, a Bizottság határozatainak és ajánlásainak hatályba léptetését az OSZZSD Főbizottság Ügyrendje szerint kell végezni.

39. Cikk

Ügyvitel

A Megállapodás és a Megállapodáshoz tartozó Szolgálati Utasítás ügyvitelére, továbbá a végrehajtás ellenőrzésére az OSZZSD Főbizottsága kapott megbízást, amely a Vasutak Együtműködési Szervezetének Alapszabályzata, valamint a Miniszteri Értekezlet Ülészakainak Eljárási Szabályzata és az OSZZSD Főbizottsága Ügyrendjének előírásai szerint végzi tevékenységét.

40. Cikk

A Megállapodás részesei

Új vasutaknak az e Megállapodásban részes vasutak közé történő felvétele, valamint az e Megállapodásból való kilépés a Vasutak Együtműködési Szervezetének Alapszabályzatában és az OSZZSD Főbizottság Ügyrendjében szabályozott módon történhet.

41. Cikk

A Megállapodás hatálya és záró rendelkezések

Ez a Megállapodás 1951. november 1-jétől hatályos.

Ezt a Megállapodást határozatlan időre kötötték.

A Megállapodás kínai és orosz nyelven készült. Az e nyelveken készített szövegek egyaránt érvényesek. A szövegek eltérő értelmezése esetében az eltérések tisztázásához az orosz nyelvű szöveget kell alkalmazni.

A Megállapodást a következőkben felsorolt országok vasúti közlekedését felügyelő minisztériumok vagy központi állami szervek képviselői írták alá:

Albán Köztársaság,
Azerbajdzsán Köztársaság*,
Belarusz Köztársaság*,
Bolgár Köztársaság,
Észt Köztársaság*,
Grúz Köztársaság*,
Iráni Iszlám Köztársaság*,
Kazah Köztársaság*,
Kínai Népköztársaság,
Kirgiz Köztársaság*,
Koreai Népi Demokratikus Köztársaság,
Lengyel Köztársaság,
Lett Köztársaság*,
Litván Köztársaság*,
Magyar Köztársaság*,
Moldovai Köztársaság*,

Mongólia,
Oroszországi Föderáció,
Tádzsik Köztársaság*,
Türkmenisztán*,
Ukrajna*,
Üzbég Köztársaság*,
Vietnami Szocialista Köztársaság.

*

Az SZMGSZ-hez **1992. június 5-ével** csatlakozott:

- a Belarusz Köztársaság vasúti közlekedését felügyelő központi állami szerv,
- az Észt Köztársaság Közlekedés- és Postaügyi Minisztériuma,
- a Lett Köztársaság Közlekedési Minisztériuma,
- a Litván Köztársaság Vasútiügyi Minisztériuma,
- a Moldovai Köztársaság vasúti közlekedését felügyelő, központi állami szerv,
- Ukrajna Állami Vasútgazgatása.

Az SZMGSZ-hez **1993. június 18-ával** csatlakozott:

- az Azerbajdzsán Köztársaság vasúti közlekedését felügyelő, központi állami szerv - az Azerbajdzsáni Vasút,
- a Grúz Köztársaság vasúti közlekedését felügyelő, központi állami szerv - a Grúz Vasút,
- a Kazah Köztársaság Közlekedési Minisztériuma,
- az Üzbég Köztársaság vasúti közlekedését felügyelő, központi állami szerv - az Üzbég Vasút.

Az SZMGSZ-hez **1994. június 17-ével** csatlakozott:

- a Türkmenisztán vasúti közlekedését felügyelő, központi állami szerv - a Türkmenisztáni Állami Vasút.

Az SZMGSZ-hez **1995. május 30-ával** csatlakozott:

- a Kirgiz Köztársaság Közlekedési Minisztériuma,
- a Tádzsik Köztársaság vasúti közlekedését felügyelő, központi állami szerv - a Tádzsik Vasút.

Az SZMGSZ-hez **1997. június 6-ával** csatlakozott:

- az Iráni Iszlám Köztársaság vasúti közlekedését felügyelő, központi kormány szerv - az Iráni Iszlám Köztársaság Vasútja.

Az SZMGSZ-hez **2002. január 1-jével** csatlakozott:

- a Magyar Köztársaság Kormánya.